

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012 - 2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PAVLA OLACHOVÁ

Etiketou proti agresivitě a vulgarismu

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Marie Farková

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2012 - 2015

BACHELOR THESIS

PAVLA OLACHOVÁ

Whith etiquette against aggressiveness and vulgarity

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

PhDr. Marie Farková

Prohlášení

Prohlazuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezentováním a přístupností své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Pavla Olachová

Podkování

Ráda bych podkovala především vedoucí práce paní PhDr. Marii Farkové za profesionální přístup, trpělivost a rady se zpracováním bakalářské práce a také vzem vy ujcím, kteří se nám v průběhu studia vnovali. Podkování patří i zaměstnancům diagnostických ústavů, kteří si vylenili svůj čas a vnovali se tomuto tématu přesto, že pro ně v jejich oboru není stěžejní otázkou.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou souasného vzdávání a výchovou v oblasti nápravy chování mladistvých, jejich socializací a komunikací. Teoretická část práce je v nována klí ovým okruh m týkající se etikety, agresivity, vzdávání a výchovy mladistvých. Nachází se zde seznam publikací etikety pro r zné v kové kategorie a autorka za le uje etiketu do vzdávacího systému v R. Zdrojem informací uvedených v empirické ásti práce jsou rozhovory s etopedy a pedagogickými pracovníky z jednotlivých diagnostických ústav , které jsou sou ástí p íloh.

Klí ová slova

Agrese, etika, etiketa, interakce, komunikace, socializace, výchova, vzdávání, zdvo ílost.

Abstract

Bachelor thesis deals with an approach of the education and training in the field of correction behavior of juveniles, their socialization and communication. The theoretical part is talks about the key elements connected with etiquette, aggression, education and raising of the adolescents. Part of the thesis is also overview of current education system in the Czech Republic. The source of information which are presented in practical part of thesis, are interviews with the teaching staff of diagnostic centers. This interviews are collected in the appendix.

Key words

Aggression, communication, interaction, education, ethic, etiquette, politeness, socialization, upbringing.

OBSAH

ÚVOD.....	8
TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 ETIKETA	10
1.1 Historie etikety.....	11
1.2 Pojem etiketa	13
1.3 Etiketa a komunikace	14
1.4 Etiketa v praxi.....	15
2 AGRESIVITA.....	18
2.1 Agrese a emoce	19
3 ETIKETA VE VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ	21
3.1 Druhy vzdělávání dospělých	22
3.2 Faktory ovlivňující výchovu	23
4 ROLE VÝCHOVNÝCH a VZDĚLÁVACÍCH INSTITUCÍ	25
4.1 Instituce základního vzdělávání a jejich role	26
4.2 Instituce středního, vysokozškolového vzdělávání a jejich role.....	27
4.3 Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy	28
5 METODY VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VZDĚLÁVACÍCH INSTITUCÍCH	31
6 PRAKTICKÁ ČÁST	34
6.1 Cíl práce a průzkumné otázky	34
6.2 Terénní sonda.....	35
6.3 Výzkumná metoda	36
6.4 Analýza dat a jejich interpretace	37
6.5 Shrnutí	46
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52
SEZNAM TABULEK.....	55
SEZNAM PŘÍLOH.....	56

ÚVOD

Bakalářskou práci se prolínají tyto základní témata: etiketa, různé formy vzdělávání a výchovy, agresivita a chování mládeže. V současné době jsou tato témata velice aktuální a odráží se v chování lidí, a to v všech věkových generacích.

Sama autorka pracuje po celý svůj život s lidmi a o etiketu se zajímá již delší dobu a jeví se jí, jako budoucímu specialistovi, jednou ze zajímavých oblastí k prozkoumání. Vlastní téma si autorka vybrala nejen z důvodu zájmu o etiketu a její vzdělávání, ale také proto, že se chtěla zabývat hlubšími dopady etikety na chování mládeže.

Cílem práce bylo ověřit, zda je etiketa využívána při nápravě chování mladistvých v diagnostických ústavech, a zda jí lze ovlivnit chování jedinců. Zároveň autorku vedl zájem zjistit, jaká je dostupnost etikety na školách. Touto prací si chce ověřit, zda se etiketa dostává k dětem a mládeži, je-li není zahrnuta do rámcových a školních vzdělávacích programů jako samostatný předmět. Jsou pouze výjimkou přednášky spojené s některými kurzy, kde se mládež může s touto výukou etikety setkat? Je u mládeže vyvíjené vnímání společenského chování a výuka etikety, oproti agresivitě a používání vulgarismů, které vidí na každém kroku a to od útlého věku?

Jak již bylo řečeno, hlavním cílem práce je zjistit, zda je etiketa využívána při nápravě chování a zda jí lze ovlivnit chování jedinců. Autorka popisuje metody, které se při nápravě chování používají. Zjistí uje, zda jsou tyto metody účinné. Práce je zaměřena se, nad možnostmi použití etikety při ovlivňování nejen náze chování, ale i chování celé společnosti. Popíše nám etiketu a její vznik. Popisuje faktory, které bezprostředně ovlivňují náze chování, výchovu a vychovatelnost, objasní pojem agresivity. Seznamuje čtenáře s metodami vzdělávání a výchovy, a také s rolí vzdělávacích a výchovných institucí. V rámci etikety proberá dostupnost knižních publikací na trhu, zabývajících se etiketou. Předmětem zjištění bude také to, zda jsou tyto publikace určeny pro všechny věkové kategorie. V praktické části práce ověřuje v souvislosti s nápravou chování, používání etikety v praxi. Zabývá se také tím, jakými metodami se etiketa využívá, popíše jaké jsou možnosti výuky etikety. Pozastavuje se nad otázkou, zda se mládeži dostává výuka slušného chování. Ověří uje, zda osobním, individuálním přístupem lze klienta ovlivnit v jeho chování.

V rámci rozhovorů s pedagogickými pracovníky z jednotlivých diagnostických ústav se pokusí identifikovat příznaky agresivity mladistvých. Zda dříve uvedené k jejich umístění do diagnostických ústav je nedodržování pravidel a norem společnosti. Zamýšlí se, nadpisem respondentů k jejich práci a zvládnutím konfliktů.

Vzhledem k teoreticko-empiricky orientovanému obsahu práce a tématu, autorka zvolila metodu interview. Polostrukturované rozhovory jsou přínahou této práce. Pro následnou analýzu dat autorka vybrala metodu kódování, kterou zaznamenala v podobě tabulek. Podrobné popisy sbíru dat jsou popsány v praktické části práce.

Etiketa je pro autorku zajímavým a nedoceněným oborem, který zasahuje do různých oblastí týkajících se lidí, společenského života a chování ve společnosti. Pomáhá navazovat kontakty s lidmi tam, kde bychom měli normálně dříve zavazované. S její znalostí, můžeme předcházet konfliktům. Reprezentuje znalostní úroveň společenského chování, naší lidskost a úctu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 ETIKETA

Začněme citátem od Sókrata: *„Naděje mládež miluje pro epych. Nemá správné chování. Neuznává autority a nemá úctu před stářím. Děti odmítají rodiče, srkají pro jídle a tyranizují své učitele.“* (Citáty slavných osobností, online, cit. 2014-12-16) tento velký filozof žil v letech 469 až 399 před naším letopočtem, jeho výrok je však aktuální po tisíciletí.

Normou pro společenské chování je etiketa. Je vyžadovaná každou společností a vymezuje naše chování ve společnosti jiných lidí. Etiketa nejsou myšleny obecně závazné právní normy, ale ustálené formy chování, které jsou v dané společnosti nebo kultuře považovány za slušné a dobré mravy. Lidé se v různých prostředích, kulturách, a zemích. Existuje množství pravidel, které obsahují prvky etikety, doporučení na co si dát pozor, například při cestě do zahraničí, návštěv v divadle, nebo jiných kulturních záležitostech. V tabulce zde můžete najít tato hlavní témata:

- oblečení, účesy
- držení těla
- pozdravy a gestikulaci při setkání a loučení
- chování vůči osobám jiného pohlaví
- e-mail a rozhovory
- chování při stolování

Moderní člověk sám o sobě se pohybuje v různých prostředích a rolích. V průběhu dne může vystřídat více rolí a je třeba nalezl, kterým z nich, které zastává, odpovídá sv j od v, účes, obuv nebo celkové chování. Musí také v zaměření a ve společnosti dodržovat určitá pravidla a vzorce chování, která jsou rozdílná při styku s přáteli i v domácím prostředí.

Firmy a zaměstnavatelé kladou velký důraz na to, aby chování jejich zaměstnanců k zákazníkům bylo zdvořilé a komunikace s nimi byla na profesionální úrovni. Podle Bartáka (2011, s. 21) přístup k těmto hodnotám se odráží ve firemní kultuře, která je

vizitkou firmy. Noví zaměstnanci si tak v procesu socializace osvojují normy a pravidla firemní kultury, která mohou obsahovat i prvky společenského chování. Například jedním z úkolů personálních oddělení, je vyhledání nejvhodnější formy výuky těchto dovedností pro své zaměstnance. Etiketa se tu tak může stát velice vhodným nástrojem, jak tohoto cíle dosáhnout a zároveň napomoci zlepšení firemní kultury.

Etiketa hraje významnou roli také například na státní a diplomatické úrovni, a to ve formě protokolů a ustálených procedur. Měla by také napomáhat zlepšovat vystupování státníků, politiků a vysoce postavených manažerů, kteří by tak mohli reprezentovat nejen své zájmy, ale zájmy celé společnosti. Kultivované společenské chování vrcholných představitelů, může v tomto případě také působit k ovlivnění některých negativních trendů pronikajících nejen do politiky a veřejného života ale celkově do chování celé společnosti.

Při cestách do zahraničí nejen firmy, ale i soukromé osoby využívají příručky, cestovní průvodce, ale i služeb cestovních delegátů. Ty nás seznámí nejen s historií, z které vychází kultura dané země ale i s prostředím, ve kterém se budeme pohybovat. Vymezí nám žádoucí formu chování, která je, i když není této kultuře blízká, například akceptovatelná. Přiblíží nám tedy základy etikety dané země.

1.1 Historie etikety

Ustálené formy chování, zvykové právo, i kmenové právo provázeli lidstvo od jeho počátku. Lze předpokládat, že i v primitivních právních systémech byly obsaženy prvky chování a doporučení, které bychom v současnosti nazvali etiketou. Popelka a Válková (2004, s. 44) mezi první písemně doloženou normou i zákon považují Chamurappiho zákoník, jenž je symbolem mezopotámské civilizace. Jedná se o unikátní umělecké, historické, ale také literární dílo. Tento kodex je nejdřívejší kompletní zákonný pohled starověkého Blízkého východu, který se datuje mnohem dříve než zákony biblické. Tyto zákony jsou rovněž výjimečným informačním pramenem o společnosti, ekonomice, náboženství a historii Starobabylonské říše. Také ve staré Mezopotámii jako i v jiných kulturách, musela existovat forma etikety, která upravovala například chování v rámci písní náboženských obřadů a rituálů, v jednání se svými pány a vládci, například obchodu a v každodenním životě. Lze tedy říci, že etiketa provázela lidstvo od počátku jeho dějin.

Žpa ek (2008, s. 13) říká: *Existuje n kolik verzí, jak vznikla etiketa: íká se, 0e první pravidlo pro chování dvorské zlechty stanovil zahradník francouzského krále Ludvíka XIV. (1643-1715), kdy0 zakázal rozverným pár m dovád t na p st ných trávnících ve Versailles. Napíchal do trávy cedulky se zákazem a od germánského názvu ssticken%o p ipichovat, se p es starofrancouzské estiquette, vyvinulo slovo etiquette, etiketa. Tyto tabulky byly vlastn prvními instrukcemi pro chování dvorské zlechty. Proto je slovo etiketa homonymum, slovo stejn zn jící, se dv ma odlišnými významy.*

Druhý mo0ný výklad p vodu slova etiketa, je pravd podobn jzí: 0e za významnými hodnotá i u dvora chodil ceremoniá s cedulkou, se jménem doty ného zlechtice, proto0e tehdy nebyly celebrity, b 0n známy z televize. Dvorská zlechta byla dlouho nositelkou nejvybran jzích mrav . Ludvík XVI. Tak zavádí zasedací po ádek, ale i prvky pánského zatníku kravatu.%o

P vod slova zdvo ilost je v eztní odvozeno od slova dv r neboli uhlazené dvorské chování. (Ji í Guth-Jarkovský, online, cit. 2014-11-09) Výraznou osobností, která p sobila v oboru spole enského chování, byl PhDr. Ji í Stanislav Guth Jarkovský. Jeho jméno je spojováno se symbolem sluzného chování a um ní chovat se kulturní . P ed za átkem první sv tové války vydal první knihy o spole enském chování. To byl jeden z d vod , pro byl povolán do kancelá e prezidenta Masaryka a tam zastával roli ceremoniá e s titulem ministerského rady. Dnes roli ceremoniá e uvádíme pod názvem vedoucí diplomatického protokolu. P sobil také jako lektor spole enské výchovy na Univerzitě Karlov . Jeho knihy jako je Spole enský katechismus, Na ve ejnosti, Rodinné události, Mladému republikánu, Stolní ení, Základy spole enské výchovy, Pravidla sluznosti pro mláde0, Sluznost a demokracie, sv d í o celém systému pravidel sluzného chování, kterým se nám vepsal do pam ti. A práv svým Spole enským katechismem, p edkládá pravidla a normy chování ve vzech oblastech ve ejného Oivota. Klade d raz zejména na sluznost, skromnost, um enost a vzájemnou úctu. Jarkovský byl otcem myzlenky prop j ování ádu Bílého lva, který ud luje prezident republiky (Ji í Guth-Jarkovský, online, cit. 2014-11-10).

Žpa ek k tomuto tématu poznamenává: *Slak definoval ji0 Guth-Jarkovský, etiketa má dv roviny, sluznost a zdvo ilost, p i em0 sluznost je lov ku vrozená, kde0to zdvo ilosti se musíme u it. Sluznost je to, co si p inází na sv t ka0dý lov k a co je mu vzt peno ji0 v raném d tství. Jsou to elementární základy ohleduplnosti, taktu; sluznost slou0í k tomu, aby lidé dokázali Oít mezi sebou a respektovat se. Vyzzí formou je*

zdvo ilost, ta je noblesn jzí a v okamŕiku, kdy p jdu na ob d do lepzí restaurace nebo budu mít d leŕitou obchodní sch zku, musím se o n em pou it, musím se nau it a pouŕít vyzzí standard spole enského chování. Mluvíme-li o sep tí vybraného chování s inteligencí, u sluznosti není její vyzzí míra nutná. I zedník i pokrýva by m l v tramvaji uvolnit místo dám . V jisté situaci vzak je vyŕadována ona vyzzí zkola, jistá dávka ŕivotní zkuzenosti a hlavn emo ní inteligence, abychom dovedli odhadnout, co je druhému p íjemné, a to d lali a tomu, co mu zp sobuje p íko í, se vyhýbali. A tyto kvality i dispozice v sob nemá kaŕdý; jestlíŕe n kdo je nep íjemný, neumí se chovat sluzn a není dostate n ohleduplný a empatický, p ízt si rozmyslíme, zda takového lov ka znovu zvat na spole enskou akci, návzt vu a podobn .%a(Jarkovský In: Ŕpa ek, online, cit. 2014-11-09a).

Sou asným následovníkem Gutha Jarkovského se stal Ladislav Ŕpa ek. Svým p vodním povoláním pedagog, který také vyu oval na filozofické fakult UK, byl redaktorem a moderátorem v eské televizi, p sobil na praŕském hrad jako mluv í prezidenta Václava Havla. V sou asné dob provozuje konzultantskou innost v oboru komunikace a etikety pro vyzzí management významných firem, politik a ú ad . Vydal mnoho publikací o etiket , které jsou v nované vzem generacím (Ladislav Ŕpa ek, online, cit. 2014-11-09b).

1.2 Pojem etiketa

Etiketa bývá n kdy zam ována za etiku, coŕ není pravda. Etiketa je soubor pravidel, norem spole enského chování, které upravují naze vyjad ování, chování, vystupování vedou nás k ohleduplnosti. Etiketa nás u í ŕjak%a etika nás vychovává. Etiketa doporu uje vhodné oble ení k r zným p íleŕitostem, jak se chovat ve spole nosti druhých lidí a k lidem s významným postavením, jak stolovat, komunikovat, vystupovat na ve ejnosti, jak se chovat jako dŕentlmen a dáma. Zahrnuje také cestování v dopravních prost edcích, ale také pracovní pohovor. Setkáváme se s ní na kaŕdém kroku a m ŕeme se jí u it celý ŕivot. Pokud bychom se pohybovali v diplomatických kruzích, mluvíme o diplomatickém protokolu, jehoŕ sou ástí jsou i ú ední pravidla a zvyklosti. Ŕpa ek (2008, s. 5). Pravidla pro etické chování, mezi které pat í mezilidské vztahy, respektování hodnot jiných osob, kultur a spole enství nám definuje práv etiketa.

Jak již bylo řečeno, etiketa bývá často zaměňována s pojmem etika. K etice uvádí Špaček (Tamtéž, s. 5) s *Etika je filozofická disciplína, je to nauka o mravnosti, o morálce, pracuje s kategoriemi dobra a zla, dříve se jí říkalo mravouka.*

Prucha (1995, s. 63) definuje etiku následně: *Teorie mravnosti, filozofická disciplína zabývající se hodnotovým základem postoj, jednání a chování lidí. K základním kategoriím patří štěstí, svoboda, smysl lidského života. Systém mravních norem, tvořící základ společnosti, vymezující postavení člověka ve společnosti a poskytujících kritéria jeho morálního jednání. 3) Mravní chování člověka, soulad jeho rozhodování, jednání a chování s humanními etickými principy. 4) Název vyučovacího předmětu, jehož obsahem je mravní výchova. V některých školských systémech je etika jako volitelný předmět alternativou náboženské výchovy.*

1.3 Etiketa a komunikace

Jedním ze základních kamenů chování je komunikace. Tak jako se vyvíjí lidstvo, vyvíjí se i název komunikace. Podle Eduarda Lotky zdvořilost vychází z interakčních rituálů a je vyjádřením pozitivního a vstřícného vztahu ke komunikačnímu partnerovi. Dále upozorňuje na vztah protikladných jevů zdvořilosti a agrese v chování lidí. Zatímco agrese je reakce na frustraci, která vyplývá z neuspokojení potřeb, cílů a hodnot. Tak naopak dle jeho názoru lze zdvořilostí eliminovat agresi a agresivitu v lidském chování. Ve své knize Kapitoly ze současné rétoriky, Lotko (2009, s. 155) uvádí zdvořilostní Leechovy maximy etického chování:

- 1) nebudeme nároční na komunikačního partnera a ba naopak snažíme se pro něj získat maximum výhod,
- 2) snažíme se minimalizovat nedostatky svého komunikačního partnera a maximalizovat jeho předměty,
- 3) maxima skromnosti dosáhneme, když minimalizujeme pozitivní sebehodnocení a vlastní předměty,
- 4) maxima schůdky maximalizujeme souhlas a omezujeme nesouhlas se svým komunikačním partnerem,
- 5) maxima úcty dáme najevo, o čem nás to upřímně zajímá a minimalizujeme nedostatky úcty s naším komunikačním partnerem,
- 6) maxima faktická snažíme se udržovat rozhovor a zabránit tak mlčení.

Základem všech zdvoilostních rituálů při komunikaci je preferování druhého člověka jeho já, dovoluujeme mu vyjádřit jeho jiné názory a tím k němu zaujímáme vztah pohostinnosti. Lotko (2009, s. 157) uvádí, že pro komunikaci partnery je důležité, aby neztratily svou image, sebeprojekci a zároveň neohrožovali tvář druhého, například agresivními inzultacemi, cynismem, nadávkami, obviňováním, výsměchem, vulgarismy. Pedagogická komunikace je odvozena ze sociální komunikace a vyplývá ze vztahu vychovávaný, vychovatel a z prostředí ve kterém je akce uskutečňována.

1.4 Etiketa v praxi

O etiketě a učením Jarkovský říká: *„sluznost může být člověku dána, ale zdvoilost je nutné se učit“* (Jarkovský In: Špaček 2008, s. 11). V současné době tak jako v minulosti má etiketa své místo v každé životní situaci. Je nám jasné, jak často se budeme etiketou řídit a používat ji. Využijeme ji například v obchodních jednáních, při práci ve službách, při komunikaci s lidmi, u pracovního pohovoru, oficiálním obchůdkem, cestování, pracovní prezentaci, při telefonní, ale také například v písemné komunikaci. A kolik se to nezdá, tak i etiketa se může vyvíjet a přizpůsobovat se potřebám moderní společnosti. Vznikají tak její nové druhy, jako je například mobilní a emailová etiketa nebo dokonce tak zvaná „netiketka“, která nás učí, jak se chovat na internetu a sociálních sítích.

Nejčastěji vyhledávanými prostředky pro výuku etikety, jsou na prvním místě knihy. Další možným způsobem vzdělávání etikety jsou televizní a vzdělávací kurzy. O etiketě se můžete zajímat i na internetu. Autorka níže uvádí publikace o etiketě od Ladislava Špačka, které jsou v současné době dostupné na trhu. Špaček je jedním z nejaktivnějších autorů publikací o etiketě v České republice. Jeho dílo je zaměřené generacemi i oborově. Vydává také komiksovou etiketu a stolní hru pod názvem Starling etiketa, kde se zábavnou a nenásilnou formou učí etiketu celá rodina. Ladislav Špaček, však nejvíce proslavil televizní seriál Etiketa, na kterém spolupracoval s Ivetou Mathé.

Výuka etikety se v ní nem zásadně liší od běžných vzdělávacích metod používaných v jiných oborech. Barták (2003, s. 95) udává mezi nejčastější výukové metody vzdělávání dospělých, kurzy, semináře, workshop, skupinové cvičení. Dalšími hojně používanými

metodami jsou i přednáška, rozhovor, televizní výuka, e-learning. Definice jednotlivých výukových metodám, jak uvádí Prucha, jsou níže také popsány.

Kurzy jsou základní jednotkou skupinového vzdělávání, jejich cílem je podat ucelený okruh poznatků v předem určeném rozsahu. Zhodnocení dosažení cíle je kontrolováno a úspěšným absolventům je vystaveno osvědčení.

Semináře patří do skupinového vzdělávání. Při semináři, který je veden dostatečně kvalifikovaným lektorem, účastníci zpracovávají dané téma. Výhodou této metody výuky je interakce s ostatními účastníky, výměna názorů, zkušeností a jejich prohloubení. V úvodu semináře musí být kromě tématu vždy vymezeny cíle, úkoly a problémy. V závěru je pak vše shrnuto a jsou zopakovány souvislosti a dosažené výsledky. U semináře lze získat vzájemnou vazbu, jsou také zdrojem pro poskytování informací. Vedlejším efektem je možnost pozorování v chování frekventantů a jejich psychických schopností.

Workshopem se nazývá příprava na specifické profesní, odborné, nebo společenské funkce. U workshopu je vyžadován vysoký stupeň osobního zapojení a precizace úkolů a cílů ve skupině. Bývá nejen časově náročný, ale předpokládá ochotu a snahu účastníků pracovat samostatně i v týmu. Další kladené požadavky jsou na přípravu, studijní materiály a připravenost lektora.

Skupinové cvičení neboli trénink je forma výuky jejím cílem je prohloubení znalostí, dovedností a návyků. Trénink je soustředěn na zaměření se opakující činnosti, které jsou směřovány ke zdokonalení a rozvoji osobnosti.

Přednášky jsou slovní metodou výuky, jak uvádí Prucha (2009, s. 196), pro dospělou populaci které bývají zakončeny v podobě diskuzí, jsou funkční i pro posílení sociálních vazeb. Diskuze neboli rozhovory jsou další ze slovních metod výuky. Přednáška tak umožňuje posluchačům aktivity ve formě výměny názorů a myšlenek, pohled na problémy z různých stran a jejich objasnění. Lektorovým cílem tak je vyvolat diskusi k danému tématu.

Dva nejčastější druhy komplexní výukové metody jsou televizní výuka a e-learning. V současné době je televizní výuka více nahrazována počítačem. Nespornou výhodou

pro výuku počítačem je spojení obrazu s textem, například možnost další interakce s jinými uživateli na stejném webovém rozhraní. E-learning je proto oblíbenou formou výuky, kde nám počítačově komplexně zpracované učivo k dané problematice nabízí jak individuální, tak variabilní postup učiva dle zvoleného učebního plánu.

Tabulka 1: publikace etikety

Generačně určeno	Autor	Název publikace
Dětem předškolního věku	Ladislav Žpaček	Dědečku vyprávěj
Mládeži - Dívčákům	Ladislav Žpaček	Tereza
Mládeži - Chlapčákům	Ladislav Žpaček	Žpaček v porcelánu, Anež etiketa Vole!
Dospělým	Ladislav Žpaček, Ivo Mathé	Etiketa
Dospělým	Ladislav Žpaček	Etiketa příruční encyklopedie služného chování
Dospělým	Ladislav Žpaček	Malá kniha etikety
Dospělým	Ladislav Žpaček	Malá kniha etikety pro každý den
Dospělým	Ladislav Žpaček	Malá kniha etikety u stolu
Dospělým	Ladislav Žpaček	Malá kniha etikety - série praktických rádč - komplet
Dospělým	Ladislav Žpaček	Slon v porcelánu aneb Jak se neztratit v labyrintu etikety
Dospělým	Ladislav Žpaček	Nová velká kniha etikety
Rodin	Ladislav Žpaček	Malá kniha etikety pro celou rodinu

Zdroj: ARARA, online, cit. 2014-10-28

2 AGRESIVITA

Agrese je jedním z emo ních motiv sociálního chování, který je stále diskutován. Podle B lohlávka (1996, s. 171) je agrese jedním z mo0ných zp sob , jak lidé reagují. P i neuspokojení jejich pot eb jim vzniká frustrace, na kterou mají r zné reakce: kdy0 maximalizují své úsilí k p ekonání p eká0ky, jedná se o energizaci. Pokud opouští p vodní zám ry, jedná se o únik. Kdy0 se násilím zbavují nahromad né energie, mluvíme o agresi. Hledají-li jiné cíle, a v myzlenkách se p esv d ují, 0e ten p vodní cíl nestál za to, a 0e je dob e, 0e se nesna0ili jej dosáhnout, uva0ují potom racionáln .

Podle Nakone ného, je jedním z mo0ných zdroj agrese frustrace. Nakone ný (1995, s. 242) hovo í o frustraci jako o pojmu potla ení. Potla ení je pro n j vnit ní frustrací, kdy p eká0kou k dosa0ení cíle jsou pro lov ka vlastní zábrany typu p edsudk , morálních hodnot, které si jedinec zvnit nil za své závazné a platné normy chování. Toto je zp sob, kdy jedinec frustruje sám sebe, stává se sob samému zdrojem frustrací. Vn jzí frustrací je pro Nakone ného skute ná fyzická p eká0ka, p íklad pen z schovaných v trezoru, ke kterým se nelze dostat, nebo slovní zákaz innosti. Jde tedy o blokaci v uspokojování motivu, n jakým druhem p eká0ky.

Afekty a popudy obsahují mno0ství energie, která je potla ena a pokud nedochází k jejímu odreagování, dochází k nahromad ní a vynucování odreagování náhradní cestou.

Za druh frustrace je pova0ován také konflikt, vnit ní vztah, p i kterém dochází ke st etu dvou proti sob jdoucím motiv m, které jsou provázeny nep íjemnými emocemi, jako jsou úzkost nebo zlost (Kagan a Segal In: Nakone ný 1995 s. 243). Integritu osobnosti a její chování ohro0uje dlouhodobý konflikt, p i kterém osoby poci ují úzkost i pocity rozpolcenosti. Lidé jsou ásto nuceni potla ovat sv j hn v, kdy0 nemohou vyslovit sv j názor, aby nep izli o práci a v r zných jiných 0ivotních situacích. Silnými emocemi-afekty mohou být doprovázena tato rozhodnutí st etávajících se motiv spojených s úzkostí. Proto je pro mnohé tak t 0ké ovládat své emoce.

Velice výsti0n definuje pojem agrese Klimez (1998, s. 9) *s úto né jednání v i druhé osob , tendence zni it, pozkodit n jaký objekt. %*

Hartl a Hartlová (2000, s. 22) dále rozvíjejí agresi jako *„je útočné i výbojné jednání, projev nepřátelství vůči určitému objektu, úmyslný útok na pekátku, osobu, předem zastávající v cestě k uspokojení potřeby (reakce na frustraci) biologicky jakákoliv fyzická akce například hrozba akcí, kterou jedinec zmenšuje svobodu například genetickou zpusobnost jiného jedince a, může být bu potlačena a projevit se krátkodob podrážděností například dlouhodob psychosomatickými d sledky a být pesunuta, ritualizována například symbolizována, anebo se může projevit otevřeně, existují krajní výklady, dle psychoanalýzy jde o pud, dle etolog sou část instinktivní výbavy umožňující přežití, dle zastánc sociálního učení jde naopak o naučenou odpověď; u člověka jsou rozlišovány 4 stupně agrese afekt katarzní, agresivita, chování agresivní, imitace agrese.“*

2.1 Agrese a emoce

V předcházející kapitole bylo uvedeno, že agrese nebo agresivní chování je úzce spjato s emocemi. Emoce jsou d sledkem n kterých chemických pochod v našem mozku vzniklých na základ vnějšího vjemu i impulsu.

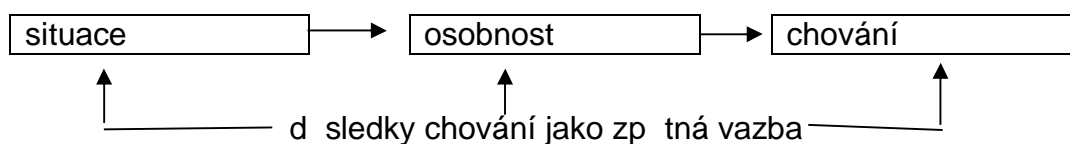
Podle Farkové (2008, s. 52) lidský mozek v sobě skrývá centra nazeho jednání. V autonomním nervovém systému nacházíme limbický systém. Tvorbí jej tyto útvary: hypotalamus, mamilární tělísko, amygdala, hypokampus, fornix, které jsou vzájemně propojeny nervovými spoji a zde je ukryto centrum emocí a emoční paměti. Tento složitý systém je propojen s mozkovou krou a podílí se na inosti Oláz s vnitřní sekrecí. Hladina hormonů, pak zpusobně ovlivňuje innost tohoto systému. Výsledkem těchto pochodů jsou veškeré emoce, včetně zmíněné agrese.

Naše povahujeme jako jednu z nejsilnějších emocí. Dokáže velice často potlačit i normální vzorce chování. Co říká i Kohout (2007, s. 30) ve vztahu k výchově mládeže: *„Emocionálnost často p ekrývá vliv výchovy.“*

Za naše chování a emoce jsme odpovědní my sami. Chování může být expresivní tedy bezprostřední anebo adaptivní, kdy skutečný obraz prožívání je potlačen a náš projev je pak stylizovaný, což se může odrazit i na lidské mimice. Podle Lotka (2009, s. 82) je mimika jedním z emočních výrazů odrážejících naše vnitřní prožívání, které není přístupné druhým lidem. V obličeji člověka lze identifikovat emoce, mezi které patří: ztížení-nezížení, oekávání-p ekvapení, jistota-strach, radost-smutek, klid-rozílčení, spokojenost-nespokojenost, zájem-nezájem.

Agresivitu můžeme podporovat i prožívaný stres. Ve stresových situacích ho neovládáme své chování, naše projevy mohou být hrubé a iracionální, což se můžeme projevit i v agresivním chování k našemu okolí. Při agresivním jednání, rozhodnutí, nejsme schopni racionálně přemýšlet nad tím, jaké následky bude mít naše chování. To můžeme mít vliv i na mezilidské vztahy, které si vytváříme v sociální interakci s jinou osobou. S použitím modelu od Bandury lze strukturu interakcí mezi základními prvky sociálního chování vyjádřit také následujícím schématem (Bandura In: Nakonečný 2009, s. 21).

Diagram 1: Interakce

Zdroj: (Bandura In: Nakonečný, Tamtéž, s. 21)

Vzájemný proces interakce mezi společností a jedincem nazýváme socializací. Farková (2008, s. 133) uvádí, že socializace je celoživotním procesem, protože člověk se nerodí jako hotová osobnost, ale člověk se osobností stává. Podle Farkové se tak sociální interakce vztahují k normám, které jsou definované jako sociálně žádoucí i nežádoucí chování.

Hartl a Hartlová vysvětlují (2000, s. 236) *sociální interakce zahrnuje jak soc. komunikaci, procesy, vliv a moc, tak i kooperaci a soc. konflikt.*

Konfliktem je myšleno nežádoucí chování jakýmžto může být i agresivní konání.

Člověk v roli sehrává při vzájemné interakci a rozhodujícím momentu jednat, charakter osobnosti. V tomto konání se odráží i morální charakter. Farková (2008, s. 108) ve své knize uvádí: to, že lidé jsou odlišného charakteru, je způsobeno nejen výchovou v určitém sociálním prostředí, ale také osvojením si etických principů.

3 ETIKETA VE VÝCHOVĚ A VZDĚLÁVÁNÍ

Základní pravidla slušného chování jsou nám již vztována od mala v rodinném kruhu, využívané jich ve vztahu k nazemu okolí na každém kroku. Společnost od nás vzele očekává určité chování a vystupování jak na veřejnosti, ve společnosti v zaměstnání i v rodinném kruhu. Vychovává nás a vede ke kultivovanosti. Od prvopočátku nazeho zrození vnímáme zvuky, intonaci a barevnost hlasu obrazy a reagujeme na to, co se nám nelíbí a co se nám líbí. Jen co začneme, mluvit už máme se kouzelnému sluchu přislušíme pro zvýraznění prosby přidáváme jezt gestikulaci tlesání i ek. Od vnímání postupně přenesíme pozornost k nápodobě od rodičů, přejímáme zkušenosti z vlastní rodiny, která nás učí mravouce a následuje vstup do uceleného systému školního. Etiketa na základní škole není samostatným vyučovacím předmětem, záleží spíše na jednotlivých učitelích jakým způsobem a zda vůbec předávají svým žákům zásady kultivovaného chování-etikety. Podobně je tomu i na středních a vysokých školách. Výjimkou mohou být některé směry například politologie, zahraniční obchod a diplomacie, kde se absolventi připravují na kariéru v diplomatických kruzích. Etiketa se tak stává okrajovou záležitostí, mimo oficiální výchovné a vzdělávací systémy.

Vzdělávání a výchova jsou dva propojené systémy, které nás provázejí celým životem a napomáhají k splnění našich cílů. Tento druh vzdělávání, od kolébky až do hrobu, nazýváme celoživotním učením. Celoživotní učení dělíme do dvou základních etap. První etapu nazýváme „počáteční vzdělávání“, druhou poté „další vzdělávání“. Počáteční vzdělávání se dále dělí na základní, všeobecné, odborné a speciální vzdělávání, které je uskutečňováno v mladém věku. Další vzdělávání je určeno zájmem o vzdělání, nejen v oblasti společenského chování, ale i v dalších oblastech jejich zájmu. Nabízejí se jim možnosti výuky ve formě samostudia, případně absolvování kurzů, seminářů i přednášek pořádaných v soukromé sféře. Dle názoru autorky, patří etiketa do systému dalšího vzdělávání, které proto podrobněji rozebere v následující podkapitole (Měřimová, online, cit. 2015-01-13).

3.1 Druhy vzdělávání dospělých

Český zákon obsahuje specifikaci dalšího vzdělávání, které se dělí na formální, neformální a informální. Aby bylo možno jednodušeji zařadit etiketu do systému vzdělávání, autorka pro přehlednější uvádí formy vzdělávání (Měřt, online, cit. 2014-12-16).

Formální vzdělávání se realizuje ve vzdělávacích institucích, vztinou ve školách, a jeho absolvování je potvrzeno osvědčením. Jeho funkce, cíle a obsahy jsou specifikovány a legislativně vymezeny. Stupně vzdělání, které na sebe navazují, jsou základní, střední a vysokozkolský.

Neformální vzdělávání je organizované systematické vzdělávání mimo formální vzdělávací systém. Je zaměřené na získání dovedností, kompetencí, které účastník může zlepšit pozici na trhu práce. Neformální vzdělávání je organizované vztinou v podobě kurzů, rznými institucemi, jako jsou podniky, nadace, agentury, neziskové organizace a kluby. Tento druh vzdělávání není vedoucí k ucelenému stupni vzdělání.

Informální učení je celoživotní proces získávání znalostí z každodenních zkušeností z prostředí a kontaktů s jinými lidmi. Probíhá volně v rodině, mezi vrstevníky, při cestování, čtení knih a sledování televize. Zahrnuje sebevzdělávání, které je neorganizované a není zajištěné institucemi. (Měřt, online, cit. 2015-12-16).

Etiketu lze zařadit do neformálního a informálního vzdělávání a také do celoživotního učení. Ve formě neformálního vzdělání lze navštívit kurzy zaměřené přímo na etiketu. Na které vybrané části etikety lze nalézt i jako součást jiných kurzů, kde dochází k vzájemné interakci mezi lidmi, ať již je to komunikace, písemný projev, či vystupování na veřejnosti.

V informálním vzdělávání je nejčastěji formou předávání znalostí etikety z generace na generaci. V rámci celoživotního vzdělávání jsou nám od útlého věku vztavována základní pravidla a normy, které vnáší do našeho života řád, bez kterého by lidstvo ani nemohlo existovat. Celoživotní učení, kde svoji roli hraje i etiketa, zahrnuje funkce rozvoje naší osobnosti, zvyšování naší státnosti, posiluje soudržnost společnosti, vychovává nás k partnerství a spolupráci.

3.2 Faktory ovlivňující výchovu

K tomu abychom si uvědomili, že nejen výchova samotná má vliv na chování jedince, si pro celkový náhled na možnost ovlivnění výchovy můžeme uvést základní faktory. Jsou jimi dědičnost, prostředí a výchova.

Dědičnost – vliv dědičnosti vlastností, intelektuálního potenciálu a dalších schopností v rámci přirozenosti z generace na generaci, je všeobecně známa.

O dědičnosti Kohout (2007, s. 28) říká: *s Děti se mohou i zvláštnosti nervové soustavy ovlivňující typ vyznění nervové soustavy – inost a temperament (sanguinik, choleric, flegmatik, melancholik) a základy dalších vlastností osobnosti – charakter, intelekt, emocionálnost atd. Prostředí je komplex vlivů, které na člověka působí a nejvíce ho ovlivňuje v dětství. Přírodní prostředí působilo vždy na utváření člověka. Rodinné prostředí utváří vlastnosti člověka. V dnešní době je velice důležitý i vliv sociálního prostředí, kontakt s ostatními lidmi. Důležitá je i mezilidská komunikace, hovoříme o pasivní, agresivní a asertivní a jejich vlivu na utváření jedince a celé společnosti. Rozhodující pro vliv prostředí na člověka je délka jeho působení, a se jedná o prostředí pozitivní i negativní. Praxe, je taková, že se nejvíce setkáváme s působením záporných vlivů, jako je hrubá síla a emocionálnost.* Zde by se dalo namítnout jaký otec takový syn, ale musíme vzít také v potaz, že my lidé, rozumné bytosti, dokážeme své chování regulovat, známe určité hranice, za které se pomyslně nesmíme a tyto regulativa nám právě nabízí etiketa a etika.

Dalším faktorem ovlivňujícím výchovu je prostředí. Bláhovský (1992, s. 28) prostředí rozděluje na fyzické a sociální. Mezi fyzické sociální prostředí patří aglomerace, národ, stát, vztahy společnosti v určitém čase a místě, hospodářská a politická situace určité kultury a civilizace, televize, tisk, společenské organizace a instituce. Mezi sociální prostředí patří lokální skupina obyvatelstva určitého místa, zájmové skupiny, kroužky, party, sousedi, známí, kamarádi, rodina.

Výchova je vlivem intencionálním, neboli záměrným a proto ve výchově vždy stanovujeme pevný cíl, kterého chceme na jejím konci dosáhnout. Pojem výchova

uvádí: Hartl, Hartlová (2000, s. 680) *svýchova (education, nurture, upbringing) zám rné více i mén systematické rozvíjení citových a rozumových schopností lov ka, utvá ení jeho postoj , zp sob chování, v souladu s cíli dané skupiny, kultury apod. % Blí0kovský (1992, s. 29) výchova má rozvíjet potencial lov ka a vést k tomu, aby vlastní silou lidé ídili své ivoty a našli tak k emu jsou p edur eni.*

Pr cha (2009, s. 345) o výchov íká: *s Proces zám rného p sobení na osobnost lov ka s cílem dosáhnout pozitivních zm n v jejím vývoji. R zná pojetí výchovy byla ovlivn na sociokulturními podmínkami, odliznými koncepcemi pojetí lov ka, akcentací jednotlivých stránek výchovného procesu. N kte í auto i chápou výchovu jako pln ízený proces ovlivn ní nehotového lov ka pedagogem nebo institucí, napln ný snahou pod ídit je normám spole ností, ale i normám instituce apod. %*

Neexistuje zaru ený recept na výchovu, tak, jak jsme ka0dý z nás jiná osobnost se svými charakteristickými znaky, platí na ka0dého z nás n co jiného. Motivují nás r zné v ci a tak i metody výchovy je t eba volit individuáln , p izp sobovat je v ku i asu a také je m nit, nez stávat u jedné metody výchovy.

4 ROLE VÝCHOVNÝCH A VZD LÁVACÍCH INSTITUCÍ

Výchovné instituce zastávají především roli příprav pro život a na studium na vysoké škole, po níž mohou následovat další stupně výššího vzdělávání, například i v deská kariéra. Výchovné instituce tak plní funkci integrativní, informativní a poradenskou. Sokol, J. (2002, s. 84) ve své knize zdrazuje důležitost role vzdělávacích a výchovných institucí. Důležitým je v nich zajistit styk se svými vrstevníky. V prostředí ve kterém si jsou děti rovny, dochází k ovlivnění jejich vztahu ke společnosti. Výchova ve výchovných institucích napomáhá k tomu, aby se z dětí staly vyzrálé osobnosti, které jednou převezmou odpovědnost za společnost. Lidé nemají vrozený instinkt se připobit a přeredit jako zvířata, je nutné je tomu učít. Ve škole děti získávají schopnost postarat se o sebe a své nejbližší okolí, obstát ve společnosti. Nezanedbatelnou stránkou je učení nabytých v domosti aplikovat do praxe. Pokud si výchovou a vzděláváním osvojí nabytých v domosti, nebudou roky strávené v těchto institucích pouhým odkládáním dospělosti. Školský zákon upravuje vzdělávání předškolní, střední, výšší odborné a jiné vzdělávání. Stanovuje podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje.

První institucí, do které dítě vstupuje, je mateřská škola. Role mateřské školy spoívá především v podpoře rozvoje dítěte, zejména citové, tělesné a rozumové. V předškolním vzdělávání je kladen důraz na osvojení základních pravidel chování. Doplnuje rodinnou výchovu a podílí se na jedné z prvních socializací. Dochází zde k vyrovnávání rozdílů způsobených různým kulturním a sociálním zázemím v rodinách. Mateřské školy nespádají do povinné školní docházky (MŠMT, online, cit. 2014-12-20).

Následné vzdělávání a výchova pokračuje v primárních vzdělávacích institucích. Jak určuje zákon, pokud nemá dítě odklad, nastupuje do základní školy ve věku 6 let. Tímto dětem za jiná povinná školní docházka, která je v České republice devítiletá. Toto prvotní, základní vzdělávání nazýváme primárním.

4.1 Instituce základního vzdělávání a jejich role

Základní školy tvoří základ v domovní a vzdělávací oblasti občanů, který vede k osvojení strategie učení. Tento základ by je měl motivovat k celoživotnímu učení. Základní vzdělání je povinné a doba jeho trvání je devět let. Rozdělujeme je na dva stupně, první stupeň, který je pětiletý a druhý stupeň, který je čtyřletý. Základní škola zabezpečuje rozumovou výchovu ve smyslu vědeckého poznání v souladu se zásadami vlastnictví, humanity a demokracie a poskytuje mravní, estetickou, pracovní, zdravotní a ekologickou výchovu. Základní škola také umožňuje také náboženskou výchovu. Učitelé mají vytvořit si vytvořených hodnot, chránit životní prostředí, být tolerantní k ostatním, poznávat sám sebe a své schopnosti.

Základní umělecké školy poskytují základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech a připravují pro studium učebních a studijních oborů na středních školách uměleckého zaměření a konzervatoří, připravují také ke studiu na vysokých školách s uměleckým zaměřením.

Jazykové vzdělávání se uskutečňuje a poskytuje v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky v cizích jazycích. Při vzdělávání cizinců je za cizí jazyk považován také jazyk český.

Zájmové vzdělávání poskytuje dětem možnost zaplnění volného času a zájmovou činností se zaměřuje na oblasti různých zájmů. Tento druh vzdělávání se uskutečňuje ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání, zejména ve střediscích volného času, školních družinách a školních klubech mají roli výchovnou, vzdělávací, zájmovou a zabývají se také rekreační činností. Střediska volného času pečují o nadané děti, žáky a studenty. Spolupracují se školami a dalšími institucemi na organizaci soutěží a přehlídek dětí a žáků (MŠMT, online, cit. 2014-12-20).

Součástí škol jak základních tak i středních, jsou **školská poradenská pracoviště**, v jejichž činnosti zastoupena činností školního metodika prevence a výchovného poradce. O poradenském systému v ČR se autorka zmíní v jedné z dalších podkapitol.

Základní ýkola praktická je určena dětem s lehkým mentálním postižením a dětem, které nezvládají uivo b Oné základní zkoly. Její role je p íprava Oák pro výkon jednoduché innosti.

Základní ýkoly speciální jsou instituce, které poskytují výchovu a vzd lávání smyslov nebo t lesn postižených Oák , pop ípad obtíOn vychovatelných. Tuto zkolu navzt vují d ti se st edn t Okým mentálním postižením, které nezvládají uivo základní zkoly praktické. Jejich rolí je navzdory handicapu, které Oáci mají zajistit i jim plnohodnotné vzd lání a p ípravit je tak pro samostatný Őivot. Dále si mohou st ední vzd lání doplnit v praktické zkole dvouleté a odborných u iliztích s upravenými u ebními plány (MŕMT, online, cit. 2014-12-22).

4.2 Instituce st edního, vysokoýkolského vzd lávání a jejich role

Na základní vzd lávání navazuje st ední a st edozkolské vzd lávání, autorka v této kapitole popíze druhy zkol a jejich roli.

St ední ýkoly nabízejí Oák m tyto druhy vzd lání: st ední odborné vzd lání, úplné st ední vzd lání, nebo úplné odborné st ední vzd lání. St ední zkoly rozvíjí znalosti a dovednosti získané základním vzd láním, jsou charakteristické vedením Oák k samostatnému získávání informací vedoucí k celoŐivotnímu u ení. Zam ůjí se na p ípravu pro výkon povolání a pro následné studium.

St ední odborná u iliyt p ípravují studenty na výkon konkrétního povolání. Je zde moOnost navázat nástavbovým studiem. Pokud je studium ukon eno záv re nou maturitní zkouzkou lze dále pokračovat studiem na Vŕ.

St ední odborné ýkoly SOü, své Oáky p ípravují pro výkon odborných inností. Studium na st edních odborných zkolách v délce 4 let je zakon eno maturitou.

Gymnázia mají charakter vzeobecn vzd lávací zkoly, která se soust edí na p ípravu student ke studiu na Vŕ. V rámci této p ípravy u í Oáky p edevzím hlubším poznatk m ve vzech vyu ovaných p edm tech. Cílem je poskytnout student m co nejzírzí vzeobecný p ehled a zvýzit tak pravd podobnost jejich p íjetí na vysokou zkolu. V posledních 2 letech si vybírají p edm ty, které jsou oboru, na který se hlásí blízké.

Konzervato e rozvíjejí znalosti, dovednosti žáků, které nabyli předchozím vzdáváním. Jejich rolí je příprava pro umlecké a pedagogicko-umlecké obory, zejména v hudbu, tanec nebo dramatické umění. Přípravují také své žáky na plnohodnotný občanský, pracovní život a pro další studium.

Domovy mládeže se zabývají výchovou v návaznosti na obsah výchovně-vzdělávací práce středních škol. Jejich rolí tak je vyplnění volného času zájmovými činnostmi, zajištění ubytování, stravování a zázemí pro studenty mimo domov.

Vyšší odborné školy- VOŠ - připravují pro kvalifikovaný výkon odborných činností, rozvíjí a prohlubují dosažené vzdělání na střední škole. Známý jsou pro svou vysokou úroveň v oborech, zejména praktickou přípravou pro výkon národních činností, které jsou zde využívány. Absolventi nastupují do zaměstnání, nebo mohou pokračovat na studiu na VŠ.

Vysoké školy - vrcholné školy, vdecké a umlecké instituce. Zpravidla se členění na fakulty s odbornými orgány. Zajišťují studium bakalářské, magisterské, doktorandské. Zaměřují se na činnost vdeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, umleckou a jejich absolventi mohou získat odpovídající profesní kvalifikace a přípravu pro výzkumnou práci a další národní odborné činnosti. Jejich aktivní rolí je zejména diskuse o společenských a etických otázkách, o rozvoji na národní a regionální úrovni. Spolupracují s různými stupni státní správy, s podnikovou a kulturní sférou. Měli by dbát na rozvoj mezinárodní a zvláště evropské spolupráce. Podporují společenské projekty ve spolupráci s obdobnými institucemi v zahraničí, dohlíží na vzájemné uznávání studia a diplomů, vyměňují si akademické pracovníky a studenty jak vyplývá ze zákona č. 111/1998 Sb. ze dne 22. 4. 1998 o vysokých školách.

4.3 Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy

Jak je uvedeno v zákoně č. 109/2002 Sb. ze dne 5. 2. 2002 o výkonu ústavní výchovy rolí těchto zařízení je zajišťovat nezletilým osobám, dle věku od 3 do 18 let, případně zletilým osobám do 19 let na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předložení náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání.

Mezi tato zařízení patří:

- diagnostický ústav,
- dětský domov,
- dětský domov se školou,
- výchovný ústav.

Diagnostické ústavy se dělí na: dětské diagnostické ústavy a diagnostické ústavy pro mládež. Tyto ústavy jsou internální výchovná zařízení, která komplexně vyšetřují z hlediska psychologického a pedagogického mládež s nařízenou ústavní výchovou nebo mají uloženou ochrannou výchovu. V těchto zařízeních je mládež o její umístění do výchovných zařízení rozhodl předloženým opatřením okresní úřad, popřípadě mládež, o její umístění požádali okresní zástupci. Po předchozí dobu poskytují výchovnou péči mládeži zadržené na útoku od jejich rodičů nebo jiných osob, popřípadě z institucí odpovědných za jejich výchovu. Mládež je po ukončení pobytu rozmislována do příslušných dětských domovů a speciálních výchovných zařízení, popřípadě do internálních speciálních škol. Jejich rolí je a stanovení diagnostiky chování na základě pozorování jedince, nastavení a doporučení pro další výchovné zařízení jak s klientem pracovat. Snaží se o nastavení změny v jeho chování a postupu.

Dětské domovy jsou internální výchovná zařízení pro výkon ústavní výchovy mládeže, která ze závažných důvodů nemohou být vychovávána ve vlastní rodině a nemohou být osvojena nebo umístěna v jiné formě náhradní rodinné péče.

Dětské domovy se školou, navíc tyto domovy mohou poskytovat i školní výuku.

Výchovný ústav působí o děti se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti s nařízenou ústavní výchovou, s uloženou ochrannou výchovou, které jsou nezletilými matkami, a pro jejich děti, nebo které vyžadují výchovnou léčebnou péči, popřípadě se ve výchovném ústavu pro tyto děti zřizují oddělené výchovné skupiny.

Další institucí, která se zabývá výchovou a vzdáváním je **školský poradenský systém** zastoupený v České republice dvěma pilíři. Jak stojí ve školském zákoně .472/ 2012 Sb. ze dne 20. 12. 2011 o školských poradenských zařízeních.

První z nich již autorka zmínila v kapitole základního vzdělávání a tím jeinnost poradenských pracovníků na školách základních i středních, jedná se o školního metodika prevence a výchovného poradce. Druhým pilířem jsou následující školská poradenská zařízení: speciální pedagogická, pedagogicko-psychologická, preventivně-výchovná, informační, diagnostická, poradenská, metodická.

Tato zařízení zprostředkovávajíinnost a služby pro děti, žáky, studenty, jejich zákonné zástupce, školy a školská zařízení. Pomáhají při volbě vhodných vzdělávacích postupů a dále spolupracují s orgány sociálně právní ochrany, zdravotnickými zařízeními, soudy.

Školy na základě rámcových vzdělávacích programů organizují své školní vzdělávací programy společným potřebám a plní tak svoji funkci poskytování vzdělání žákům ve svých organizačních formách. Podle Průchy (2009, s. 297) tak plní funkci socializační, osobnostně rozvojovou, kulturní a profesionalizační.

Všechny rámcové vzdělávací programy obsahují kompetence dle cílové skupiny. Vím vzdělávací skupina, tím jsou obsahy, více náročnější a obsáhlejší. Klíčovými kompetencemi pro základní školy jsou:

- kompetence k učení,
- kompetence k řešení problémů,
- kompetence komunikativní,
- kompetence sociální a personální,
- kompetence občanské,
- kompetence pracovní.

Jejich součástí jsou kompetence personální, které zahrnují uplatnění základních návyků společenského chování. Dle zjištění, se etiketa nevyužívá jako samostatný předmět. V rámci sociální struktury společnosti se děti učí chování jedince ve skupině, normám chování, rolím, které musí zastávat a vztahům (Měřt, online, cit. 2014-12-20).

5 METODY VZD LÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE VZD LÁVACÍ INSTITUCI

Metod vzd lávání a výchovy máme nep eberné mno0ství, ale v0dy bychom se m li zamyslet, kterou z t chto metod budeme aplikovat. Doty ného musíme dob e znát, zvlázt p i výchovných metodách, abychom dokázali p edvídat jeho reakci. Jak vzd lávání, tak výchova by m li být p im éné nejen svou délkou, obsahem, ale i zp sobem interpretace. Jednotlivé metody lze p i výchov uplatnit na konkrétní typy situace a v0dy je nutno zvá0it, na jakého jedince bude mít ta která metoda lepší vliv. Stejn tak nelze z stat u pou0ívání jediné metody, ale navzájem tyto typy kombinovat, aby docházelo k ucelenému rozvoji vychovávaného jedince a také k vzestrannosti tohoto rozvoje.

Autorka uvádí metody vzd lávání, mezi které Pr cha (2009, s. 194) adí:

Klasickou výukovou metodu, p i které dochází k interakci u itele a 0áka, kte í usilují o spole ný cíl. Jejím obsahem jsou další metody:

- slovní: vysv tlování, vypráv ní, p ednážka, práce s textem, rozhovor
- názorn demonstra ní: p edvád ní, práce s obrazem, instruktá0
- dovednostn -praktické metody: napodobování, manipulování, laborování a experimentování, nácvik dovedností, produk ní metody.

Aktivizující metody: metody diskusní, heuristické, ezení problém , metody situa ní, inscena ní, didaktické hry.

Komplexní výukové metody: frontální výuka, skupinová a kooperativní, partnerská, individuální a individualizovaná, samostatná práce 0ák , kritické myzlení, brainstorming, projektová výuka, výuka dramatem, otev ené u ení, u ení v 0ivotních situacích, televizní výuka, výuka podporovaná po íta em, e-learning, sugestopedie a superlearning, hypnopedie.

Výchovné a vzd lávací metody se dají vzájemn kombinovat, autorka uvádí n kolik z nich podle Grecmanové et al. (1996, s. 45) mezi metody výchovy pat í:

Metoda p íkladu, vzoru subjekt se ztoto0uje s kladným vzorem, svým chováním napodobuje sv j vzor.

Kladení požadavku pokud na vychovávaného klademe požadavek, je potřeba zajistit, aby jej přijmul vnitřně a uvědomil si, jaký význam náš požadavek má. Velice důležitá je kontrola splnění tohoto požadavku, po které můžeme následovat odměnou.

Přesvědčování u této metody je kladen velký důraz na osobu vychovávajícího, nebo to, jak dle rozhodnutí o sobě na vychovávaného je základem pro úspěch. Pro přesvědčování je důležitě disponování s argumenty na úrovni vědecké, právní, ekologické, a umět uvádět příklady pro doložení svých tvrzení především pozitivní a motivovat. Celý úspěch této metody může být výrazně posílen nebo oslaben vztahem učitele a žáka.

Povzbuzení může probíhat krátkým slovním zhodnocením dosavadního výsledku a projevením zájmu o činnost, kterou vykonává.

Potlačování odmítání špatných názorů a postojů by mělo vést k nasměrování jedince k jakémusi ideálnímu hodnotovému oeběření.

Cvičení při této metodě je potřeba jednat s pedagogickým taktem, aby nedošlo k pozkození prestiže žáka ve skupině ostatních. Pokud je prestiž zasažena, spustí se obranné mechanismy a jedinec se potom vnitřně uzavírá výchovným vlivem. Přetrvávající netaktní působení pedagogem, vede leckdy, až k agresi žáka vůči učiteli, ve snaze získat zpět svou prestiž.

Metoda režimu je založena na pravidelné uvědomělosti ve školním, třídním kolektivu. Tento režim je do značné míry stanoven školním řádem, i výchovnou institucí. Při této metodě se uplatňuje třídní samospráva, jejíž cílem je fungovat jako samostatná jednotka. Žáci získají možnost o něž v čech rozhodovat samy a nést za svá rozhodnutí odpovědnost. Ze strany oficiálních řídicích jednotek by nemělo docházet k nepřiměřeným snahám tlumit činnost třídní samosprávy. Nedochozí potom k požadovanému výchovnému vlivu. Využíjí jsou potom vnímáni jako absolutní autority, s kterými nelze vést dialog. Žáci na tuto situaci obvykle reagují uzavřením se dále výchovným snahám.

Grecmanová et al.(1996, s. 50) mezi další výchovné metody adí:

Metoda soutěže podněcuje snahu oák podávat výkony v podobě sbírání znalostí, dovedností za účelem být v dané činnosti lepší než konkurent. Organizátor dohlíží a jasně stanovuje pravidla. Soutěží týmy musí být kvalitativně vyvážené, aby nedošlo k vyostření rivality mezi soutěživými celky.

Kooperace je výchovná metoda vedoucí k zdokonalení schopnosti jedince fungovat v rámci kolektivu, kdy jedinci přispívají vlastní činností k úspěchu celku.

Etická beseda tato metoda je z hlediska etnosti zastoupená spíše méně. Etická beseda by měla být vedena především v případě mimořádných událostí, které zasáhly do režimu školy nebo jiným způsobem bezprostředně ovlivnily oáky. Beseda by měla být ze strany vyučujícího předem promyšlená, aby se diskuze dostala k výchovně prospěšným závěrům. Podílí se také na utváření hodnotového oběru oák.

Metoda rituálu je dobře uplatnitelnou výchovnou metodou především dlouhodobém výchovném působení. Rituál i oběd nám navodí atmosféru sounáležitosti a výjimečnosti daného okamžiku. Rituál by měl působit na jedince pozitivně. Pro navození atmosféry rituálu využíváme oslavu narozenin, vánoční besídku, školní výlet.

Metoda odměn a trest je hojně používanou výchovnou metodou. Při které nutno mít na mysli, že neúměrné odměny a tresty mohou působit proti našemu výchovnému záměru. S tresty by měl pedagog nakládat velmi opatrně. Trest je vždy adekvátní přestupku oáka. Hranice mezi mírným trestem, který nebude mít z výchovného hlediska žádnou váhu, pouze jen velmi malou, a příliš tvrdým trestem, může vést k agresivnímu chování trestaného vůči výchovným autoritám. V opačném případě k jeho rezignaci v postoji k sobě samotnému, vyvolá pocity marnosti a méněcennosti. Na paměť bychom měli mít, že odměny musí být přiměřené, protože neadekvátní odměny snižují snahu oák.

6 PRAKTICKÁ ÁST

Praktická část práce se zabývá zjištěním stavu výuky etikety v diagnostických ústavech. Chování lidí, zvládnutí různých životních situací a zájem o etiketu vedl autorku ke zpracování tohoto tématu a k jejímu prozkoumání. Úvodem do problematiky diagnostických ústav, byla řada knih. Avšak velkým přínosem pro praktickou část práce, byla přednáška spojená s diskuzí, která byla pořádána předem z jednoho pražského diagnostického ústavu. Přednáška byla určena pro vysokozkolské studenty různých oborů. V praktické části práce je autorkou vysvětlen cíl práce a následně se v ní je samotnému průzkumu, vzorku respondentů, analýze dat průzkumu a shrnutí. Přílohou jsou rozhovory s respondenty. Přímo odpovídající odpovědi respondentů na otázky, jsou vyznačeny zelenou barvou.

6.1 Cíl práce a průzkumné otázky

Cílem teoreticko-empirické práce je zdokumentovat, analyzovat a ověřit, zda je etiketa využívána při nápravě chování mladistvých v diagnostických ústavech, a zda jí lze ovlivnit chování jedinců.

Princip a smysl praktické části práce spoívá v shromáždění dostatečného množství informací, které napomohou po následné analýze k dosažení stanovených cílů. Nejvýznamnějším zdrojem budou rozhovory s etepey a pedagogy vybraných diagnostických ústavů. K dosažení uvedeného cíle budou použity následující dílčí výzkumné otázky.

- 1) Může výuka a aplikace etikety být platným nástrojem vedoucím k nápravě chování?
- 2) Mohou normy a pravidla ovlivnit chování?
- 3) Jak lze zmírnit agresivitu?

Na základě stanovení výzkumného problému autorka stanovila hypotézy.

Hypotéza 1: Účast při používání pravidel a norem etikety vede ke zmírnění negativních vzorců chování nebo k jejich vymizení.

Hypotéza 2: pravidla chování jsou pro nápravu chování nezbytná.

Hypotéza 3 : agresivitu lze zmírnit výukou etikety společně s individuálním přístupem.

Vysvětlení pojmů použitých ve stanovených hypotézách.

Pravidla etikety Špaček (2008, s. 5) o etiketě a jejích pravidlech říká: *„Etiketa je soubor pravidel slušného chování“*

Norma Klimez (1998, s. 516) ji vysvětluje následovně. Norma je pravidlo, které je nějakým způsobem vynucováno.

Náprava chování . Hartl (2000, s. 198) náprava je ovlávaná změna v chování. Chování je souhrnem činností po stránce psychické i fyzické.

Agresivita Hartl (2000, s. 23). Agresivitu vnímáme vztahovou, jako útorné jednání vůči jedinci i skupině, přičemž je často frustrace i pocit úzkosti.

Individuální přístup Průcha (2009, s. 101) jej definuje jako předpoklad a ovlávaní, že pedagogický pracovník bude respektovat jinakost žáka, jeho specifické vlastnosti a přizpůsobovat mu tak učení i tempo.

6.2 Terénní sonda

Autorka záměrným telefonickým výběrem oslovila pedagogické pracovníky ze čtyř diagnostických ústavů v Praze, za účelem zetření. S rozhovorem souhlasilo šest respondentů z osmi oslovených. Sběr dat probíhal, ve všech diagnostických ústavech. Rozhovory probíhaly se čtyřmi etopedy a dvěma vychovateli. Čtyři respondenti pracují v diagnostickém ústavu pro chlapce a zbylí dva respondenti v diagnostickém ústavu pro dívky. Vzorek respondentů byl rozmanitý, mezi zeti dotazovanými účastníky rozhovorů, byli čtyři ženy a dva muži různých věku a délky praxe v oboru.

Tabulka 2: otázka 14, 15, 16: klíčové znaky respondentů

Kategorie G			
respondent	Pohlaví	věk	Délka praxe
R1	žena	36-50	10 a více
R2	žena	32	7-10 let
R3	žena	27-35	10 a více
R4	žena	36-50	10 a více
R5	Muž	50 a více	10 a více
R6	Muž	50 a více	10 a více

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Z rozhovorů je patrné, že čím starší respondenti jsou a pochopitelně i jejich praxe, tím více mohou předávat zkušenosti ze svého pracovního života.

První vlastní interview autorka navštívila s kolegy a rodinnými příslušníky. Předpokladem samotných rozhovorů, byli respondenti z diagnostických ústavů ujistěni o anonymitě zetření. Jejich jména a názvy diagnostických ústavů nejsou v bakalářské práci uváděny. Data byla se svolením respondentů zaznamenávána na diktafon a sbírána v období od měsíce února do konce měsíce března roku 2014. Posléze byla provedena doslovná transkripce do textového dokumentu. Délka rozhovorů se pohybovala v rozmezí od 40 minut do 120 minut. Celkově bylo zaznamenáno 6 rozhovorů. Příspěvy rozhovorů jsou obsaženy v příloze práce.

6.3 Výzkumná metoda

Pro kvalitativně orientovaný výzkum autorka zvolila metodu interview, která v sociálních vědách patří mezi nejvyužívanější výzkumnou a diagnostickou metodou. Využila ji pro možnost komunikace a navázání osobních vztahů s účastníky rozhovorů i pro lepší autenticitu situace.

Samotnému definování výzkumných otázek předcházela úvodní návštěva jednoho z diagnostických ústavů, kterou autorka využila k pilotnímu výzkumu, aby se za tímto účelem, jak uvádí Gavora (2000, s. 69) seznámila s prostředím. Výsledkem pilotního výzkumu bylo seznámení se s prostředím, problematikou práce v diagnostickém ústavu, stanovení výzkumných otázek a cíle výzkumu.

První úvodní návštěva se uskutečnila v měsíci říjnu v roce 2013. Po stanovení cíle zetření a výzkumných otázek, následovala druhá návštěva v měsíci listopadu 2013. Autorka se zúčastnila přednášky určené pro vysokozkolské studenty, která se konala v diagnostickém ústavu. Přednáška byla historie ústavu, systém práce od příjetí klientů, až po jejich odchod z ústavu. Zároveň proběhla diskuze, kterou autorka využila k předvýzkumu, upřesnění si výzkumných otázek a cíle výzkumu.

Pro účely rozhovoru, se autorka práce výzkumné otázky naučila nazpaměť. Důvodem byla snaha o maximálně uvolněnou komunikaci a tím i navození důvěry respondentů k

výzkumníci. Při tomto stylu dotazování bylo docíleno v tzi plynulosti při vedení rozhovor . Při ústní komunikaci s otev enými otázkami, které byly zaznamenány na diktafon, předcházelo úvodní představení a od vodní sb ru dat. Respondenti byli seznámeni s cílem z et ení. Interpersonálním kontaktem se autorka snažila k navození vzájemného raportu. Data byla získaná metodou individuálního polostrukturovaného rozhovoru s cílem získat ucelen jší a podrobn jší informace o studovaném jevu.

6.4 Analýza dat a jejich interpretace

Pro analýzu dat si autorka vybrala metodu otev eného kódování. Šva í ek a Še ová uvádí (2007, s. 211) že se jedná o operaci, pomocí ní jsou textové údaje roz len ny a znovu složeny jiným způsobem. Jednotkami jsou celky o r zné velikosti jako například sekvence slov, v tta nebo odstavec.

Pro pot eby výzkumu byli účastníci rozhovor ozna eni ísly R1 až R6. Rozhovor obsahoval 16 předem definovaných otázek, které byly pro všechny respondenty stejné. Vzhledem k tomu, že rozhovory byly polostrukturované, byly použity také variabilní dopl kové otázky. Tyto otázky jsou uvedeny v příloze. Jednotlivé otázky jsou o íslovány a rozd leny do kategorií. Obsah kategorií byl předem stanoven a je uveden v tabulce . 2, na t chto základech poté vznikaly jednotlivé otázky. Varianty odpov dí jsou v tabulkách zaznamenány pod kódy A-H. Odpov di respondent na otázky jsou v příloze vyzna eny barevn .

Jednotlivé otázky lze za adit do t chto základních kategorií.

Tabulka 3: základní kategorie

Otázky .	Okruh zam ení
1,3,4	A Metodologie výchovy
2,12	B Uplat ování individuálního přístupu
5,6,7,8,9	C Etiketa, pravidla, normy zjištění stavu, používání a zdroje
10	D Pří ina umístění mladistvých do diagnostických ústav
11,12,13	E Agresivita
13	F Pracovní přístup pedagogických pracovníků
14,15,16	G Klíčové znaky respondent

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní z et ení)

Tabulka 4: otázka . 1 Jaké metody výchovy používáte při své práci s mladistvými?

Kategorie A			
Kód A	Kód B	Kód C	Kód D
individuální plán- odpovídá na jiné zadání diagnostického pozorování	metoda odměna a trest	rešimová terapie PHCE	neodpovídá na otázku
R1	R2, R6	R4, R5	R3

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zet ení)

Z odpovědí je patrné, že k nápravě chování je využívána metoda rešimové terapie (R4,R5) a metoda odměna a trest (R2,R6). Charakteristický výrok R4: *s ě tady u nás je rešimová terapie.*

Další zjištění: v ekvapením bylo, že někteří respondenti se neorientují ve výchovných metodách a proto na konkrétní otázku neodpovídají. Místo odpovědi, tak popisují problémy odpuštění po propuštění z péče, i individuální přístup.

Tabulka 5: otázka . 2 Je uplatňován individuální přístup ke klientovi?

Kód A	Kód B	Kód C
uplatňují individuální přístup ke klientovi	přístup uplatňují u problémových klient	jsou si v domě jeho nutnosti
R1,R2,R3,R5	R4	R6

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zet ení)

Pedagogičtí pracovníci v diagnostickém ústavu uplatňují individuální přístup v rámci svých možností. Všichni si uvědomují jeho nutnost. Charakteristický výrok R2: *sNaze za řešení se na to hodně soustředí a je to taková priorita v naší práci.*

Další zjištění: pokud klienti mají potřebu si o něčem popovídat, mají možnost využít také služeb psychologů. Z uvedeného vyplývá, že pedagogickými pracovníky na klientech záleží a snaží se jim pomoci.

Tabulka 6: otázka 3. Metody výchovy, které používáte, jsou podle vás už jiné?

Kategorie A		
Kód A	Kód B	Kód C
spíše ano	jednoznačně ano	neodpovídá na otázku
R1,R2,R4,R5	R3	R6

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Metody výchovy, které jednotlivé ústavy používají, jsou podle respondentů už jiné. Charakteristický výrok R5: *srešimová terapie, je i s trozkou individuálního p ístupem, t ch psychologek, tak si myslím, že to sedí. %*

Další zjištění: pedagogičtí pracovníci hovoří s klienty na rovinu, pozorováním a individuálním p ístupem si ověřují užinnost metod výchovy.

Tabulka 7: otázka 4: Co nejvíce klientovi pomůže?

Kategorie A			
Kód A	Kód B	Kód C	Kód D
bezpečné prostředí	individuální p ístup	metoda odměn a trest	dobré slovo, víra, důvěra, láska
R1, R6	R2,R5,R6	R3, R4	R4

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Většina respondentů (R2,R5,R6) preferuje individuální p ístup jako nejúčinnější metodu, která klientovi pomůže. Mezi dalšími druhy pomoci respondenti radí bezpečné prostředí a metodu odměn a trestů. Charakteristický výrok R6: *sV íra, důvěra a láska* %
 Další zjištění: každý z pedagogů nahlíží na pomoc klientovi jinou optikou, přitom o navození myšlenky zvnitřní u klientů chytit něco zmyslit, pedagogové v bec neuvažují.

Tabulka 8: otázka . 5: Jste za řízení, které se zaměřuje na profesní vzdělávání, myslíte si, že je společenské chování a etiketa pro mládež do budoucna důležitá?

Kategorie C
Kód A
jednohlasně ano
R1,R2,R3,R4,R5,R6

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Jednohlasně se účastníci rozhovorů shodují, že etiketa je pro dnešní dobu nezbytná a to nejen pro přípravu na budoucí povolání. Charakteristický výrok R3: *„Myslím si, že rozhodně“*

Další zjištění: etiketa je důležitá pro každého kdo žije ve společnosti lidí, nejen pro klienty ústavu.

Tabulka 9: otázka . 6: Zjistíte, zda mají, či nemají klienti ústavu znalosti ve společenském chování a v jaké oblasti?

Kategorie C		
Kód A	Kód B	Kód C
ano zjištějí	neodpovídá na otázku	neodpovídá na otázku, ale etiketou klienty seznamují
R1,R2, R5, R6	R3	R4

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Ve většině diagnostických ústavů znalosti etikety zjištějí (R1,R2,R5,R6), pomocí pozorování v různých situacích. Charakteristický výrok R5: *„Jestli to zjistíme samozřejmě, jak to probíhá, to pozorování my si ty poznatky nějakým způsobem sdělíme,“*

Další zjištění: klienti musí vědět jak se chová, to ve společnosti, aby uspěli, v tuzině to z domova neznají a v diagnostickém ústavu se tomu teprve učí.

Tabulka 10: otázka 7: S etiketou se setkáváme dnes a denně, aniž si to uvědomujeme. Jsou to pravidla, normy, zvyklosti, které získáme automaticky každým den. Prosím označte ty, které používáte, praktikujete ve vztahu s vašimi klienty.

Kategorie C		
Kód A	konverzace	R1,R2 R4,R6
Kód B	pozdravy	R4, R5
Kód C	stolování	R4
Kód D	společenské odívání	R4
Kód E	společenské události, přijímací pohovor	R2, R4
Kód F	pracovní společenské události	R4
Kód G	netiketa a mobilní etiketa	R4,R2
Kód H	odpovídá, ale na podotázku neodpovídá	R3, R4

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Odpovědi byly velice rozmanité, přes polovinu respondentů uvedlo, že klienti nepoužívají zkušenosti v oblasti konverzace (R1,R2,R4,R6). Přijímacím pohovorem a společenskými událostmi zabývají v diagnostických ústavech respondenti (R2,R4). Netiketou a mobilní etiketou se zabývají v diagnostických ústavech respondenti (R2,R4). Charakteristický výrok R3: *sõ i co se tý e pracovních událostí tak si chlapci trénují, jak se chovat na pohovoru, jak telefonovat, jak stoloat, zdravitõ %*
Z dalšího zetření vyplynulo, že respondenti sami hovoří o používání znalostí ve společenském základě (R1,R4,R6), který není uveden v otázce, ani není podmínkou etikety.

Tabulka 11: otázka . 8 Jsou u vás dlouhodobí klienti, kterým pomáháte se startem do života. Pořádáte pro ně přednášky o etiketě a při jaké příležitosti? AA: Pokud ano, z jaké nabídky vybíráte? BB: Pokud ne, uvítali byste přednášku a na jaké téma etikety?

Kód A	Kód B	Kód AA	Kód BB
konání přednášek ano	konání přednášek ne	z jaké nabídky vybíráte	podotázku: na jaké téma etikety by uvítali přednášku
R3,R4,R5,R6	R1,R2	R3,R4	neodpovídají

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

U respondentů (R3,R4,R5,R6) přednášky o etiketě probíhají, u (R2,R1) přednášku nedělají. Jak uvedl respondent R3 přednášky jsou v jejich režii, pouze respondent R4 uvádí, že na přednášky mají vymezený fond, z kterého čerpají. Na podotázku, na jaké téma etikety by přednášku uvítali, nikdo z dotazovaných neodpověděl. Charakteristický výrok R5: *sMy přednášky děláme v rámci hodin ve škole, 0 %*

Tabulka 12: otázka . 9 Myslíte si, že, pevný řád, pravidla a normy je to, co vazi klienti potřeby?

Kategorie C		
Kód A	Kód B	Kód C
jednoznačně to potřebují	určit v návaznosti na něco jiného	sami normy vyžadují
R2, R4, R5	R1	R3,R6

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Respondenti (R2,R4,R5) jsou jednoznačně toho názoru, že klienti normy a pravidla potřebují a dokonce je sami vyžadují. Život s pravidly a pravidelným režimem je pro ně osvobozující a jednodušší, protože v době jak se v daných situacích zachovat, nemusí improvizovat a bát se selhání. Charakteristický výrok R3: *sAno, určit. Dokonce to i sami vyžadují. Ty hranice ty pravidla máme, n jak nastavené jim to vyhovuje. %*

Tabulka 13: otázka . 10 Z jakých důvodů jsou děti v diagnostických ústavech, vzhledně víme, nebo alespoň tušíme. Ale co je toho, podle Vás, příčinou?

Kategorie D		
Kód A	neúplná rodina	R1,R3
Kód B	kariéra rodičů	R1,R6
Kód C	sociální prostředí	R2,R4, R5,R6
Kód D	nezaměstnaní rodiče	R1
Kód E	vrstevnické skupiny	R1
Kód F	nerespektování autorit	R2
Kód G	trestná činnost	R3,R4, R5, R6
Kód H	zázračství	R4

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Většina respondentů je toho názoru, že příčinou umístění mladistvých do diagnostických ústavů, je trestná činnost, zde se shodují i respondenti (R3,R4,R5, R6) a sociální prostředí, ve kterém klienti vyrůstají, opět shodou těchto respondentů (R2,R4,R5,R6). Charakteristický výrok R5: *sõ nepříjemná situace v té rodině v tom výchovném prostředí nebo v té atmosféře, z který oni jakoby pocházejí.* %
 Další v pořadí příčin umístění jsou neúplná rodina (R1,R3) a kariéra rodičů (R1,R6).

Tabulka 14: otázka . 11 Dokázal/a by-jste, pojmenovat d vody jejich agresivity?

Kategorie E		
Kód A	ovlivn ní médií	R6
Kód B	strach	R6
Kód C	zát 0ové situace	R5
Kód D	neodpovídá na otázku	R4
Kód E	neporozum ní	R3
Kód F	frustrace	R1, R2
Kód G	upoutání pozornosti	R2
Kód H	msta	R2
Kód I	hyperaktivita, impulsivita	R1, R2

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zet ení)

Ú astníci rozhovor se v tzinou na p í inách neshodují, výjimkou jsou frustrace (R1 a R2), hyperaktivita a impulsivita (R1 a R2). Charakteristický výrok R2: *sTo je zajímavá otázka tady si myslím, 0e to asi vychází z n jaké jejich frustrace. %00*

Tabulka 15: otázka 12: Vede individuální p ístup ke klientovi, i práce v malých kmenových skupinách, k viditelnému sní0ení v pou0ívání vulgarism a agresivity?

Kategorie B, E		
Kód A	jednozna n ano	R1,R2
Kód B	myslí si, 0e ano	R3
Kód C	pouze ve vztahu k jedné osob	R4
Kód D	souvislost nepopírá	R5
Kód E	nepopírá mo0nost ovlivn ní	R6

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zet ení)

Dle názoru respondentů, individuální přístup může mít vliv na agresivitu a používání vulgarismů. Čím menší skupina, tím lépe jsou klienti přístupnější výchovnému působení etopeda. Charakteristický výrok R1: *„Určitě měla bych jednoznačnou autoritu.“*
 Další zjištění: výsledkem sice bude snížení používání vulgarismů a agresivity, ale pouze ve vztahu k pedagogickému pracovníkovi, který s klientem aktuálně pracuje. Nejedná se o dlouhodobý výchovný efekt, ale pouze o individuální respekt k dané autoritě.

Tabulka 16: otázka 13: Jak se Vám s agresivním jedincem pracuje?

Kategorie E, F		
Kód A	bere jí jako výzvu	R1
Kód B	denní chléb	R2
Kód C	houbovat s nimi pracuje dál	R3
Kód D	zpatk strnou na svou stranu ostatní	R4
Kód E	lov k se musí snažit	R5
Kód F	spolupráce s láskou	R6

Zdroj: autorka práce, 2014 (vlastní zetření)

Účastníci rozhovorů odpovídají různě a ani v jednom bodě se neshodují, pouze u R4 je naladnost k pracovnímu výkonu negativní, ale spíše z toho vyplývá, že si s danou situací neví rady. R2 a R5 zauímají podobné postoje, když to musí být, tak to udělám. R6 vypovídá o citlivé povaze, R3 o energické, a u R1 sledává autorka profesionální přístup. Charakteristický výrok R3: *„Tohle neežím, pokud ten chlapec je v agresi, tak se snažíme toho chlapce uklidnit, a pak zjistíme, co se stalo.“*

6.5 Shrnutí

V následujícím shrnutí autorka sumarizuje získané informace z uvedených rozhovorů. Cílem teoreticko-empirické práce bylo zdokumentovat, analyzovat a ověřit, zda je etiketa využívána při nápravě chování mladistvých v diagnostických ústavech a zda jí lze ovlivnit chování jedinců.

Autorka uvádí pro přehlednost shrnutí výzkumné otázky, které navazují na hypotézy.

- 1) Může výuka a aplikace etikety být platným nástrojem vedoucím k nápravě chování?
- 2) Mohou normy a pravidla ovlivnit chování?
- 3) Jak lze zmírnit agresivitu?

Hypotéza 1: Účast při používání pravidel a norem etikety vede ke zmírnění negativních vzorců chování nebo k jejich vymizení.

Hypotéza 2: pravidla chování jsou pro nápravu chování nezbytná.

Hypotéza 3 : agresivitu lze zmírnit výukou etikety společně s individuálním přístupem.

Vyhodnocení hypotéz:

Hypotéza 1. lze konstatovat, že etiketa je jedním z nástrojů vedoucích k nápravě chování. Toto dokládá například respondentovo pozorování při cestování s klienty v hromadné dopravě, kdy zjistuje, že mládež z diagnostických ústavů se chová lépe, nežli jejich vrstevníci a pravidla společenského chování tak uplatňují v praxi.

Hypotéza 2. lze potvrdit na základě tvrzení respondentů, že pravidla a normy jsou pro klienty diagnostických ústavů důležitá, a to jsou i jimi samotnými vyžadována. Pro klienty ústavu je život jednodušší, pokud je řízen pravidly, než život bez pravidel a řádu. Klienti nemusí vzniklé situace řešit improvizací, ale zachovávají se podle jim známého pravidla.

Hypotéza 3. v průzkumu se autorce jednoznačně nepotvrdilo, že by bylo možné zmírnit agresivitu výukou etikety. Individuálním přístupem je možné částečně ovlivnit agresivitu. Dle názoru některých respondentů je tato možnost, ale částečně limitována pouze ve smyslu k pedagogovi, který individuální přístup aplikuje. Autorka dospěla k názoru, že potvrzení hypotézy by se dalo ověřit pozorováním klientů, jejich chování na veřejnosti, i ve společnosti bez přítomnosti výchovných autorit.

Autorka zvedla shody a rozdíly v odpovědích respondentů na otázky, pro jejichž řešení byly otázky seřazeny do tematických kategorií.

V kategorii metodologie výchovy bylo analýzou zjištěno, že v diagnostických ústavech jsou používány rozdílné metody výchovy. Tyto metody se mění na základě aktuálních potřeb klientů a vyhodnocení vhodnosti metody pedagogem. V teoretické části práce je uvedeno několik druhů výchovných metod.

V kategorii uplatnění individuálního postupu se všichni respondenti shodli, že individuální postup ke klientovi je žádoucí. Tohoto postupu jsou si vědomi zejména v možnosti výchovného postupu. Pedagogičtí pracovníci pozorováním a individuálním postupem mají možnost zjistit účinnost metod výchovy. Nepopírají možnost ovlivnění výchovného postupu v oblasti agresivity a slovního vyjadřování individuálním postupem.

Respondenti se shodují v názoru, že společenská výchova a etiketa je pro mládež důležitá. Často dokládá i fakt, že základem společenského chování se stává již v mateřských školách tak jak je uvedeno v teoretické části práce. Vzhledem k tomu, že diagnostické ústavy jsou výchovnou institucí, kde jejich rolí je nastavení změny v chování klientů, ověřují si i znalosti společenského chování u klientů pomocí metody pozorování. Klienti často pocházejí z nižších společenských vrstev, a proto se u nich může projevat absence znalostí základů společenského chování. Pro pedagogy diagnostických ústavů je prioritou zaměřit se na výuku těchto základů, a proto potřebují vzdělávat klienty rozšířenými znalostmi etikety i jejími nastaveními, je pro ně nepodstatná. Často je také jedním z důvodů pro diagnostické ústavy nevyužívají jiných vzdělávacích institucí za účelem ucelené výuky etikety. Výuku etikety, tak klientům ústavů zprostředkovávají sami pedagogičtí pracovníci diagnostických ústavů.

Respondenti se shodují, že pravidla a normy jsou pro klienty diagnostických ústavů důležitá, jsou jimi dokonce vyžadovány. Nastavení změny v chování a postupu u klientů dochází právě i podřízením se pravidlům a normám společnosti. Postup a volba metod, které respondenti používají ve spojitosti se zvládnutím agresivních jedinců, je různá a to především na základě jejich individuality, vnitřního prožívání, zkušeností a schopností řešit problémy.

Jednou z nejdůležitějších otázek položených respondentům, byly příjiny umístění klientů do diagnostického ústavu. Většina respondentů se shodla na tom, že se do diagnostického ústavu jejich klienti dostávají právě z důvodu porušení pravidel a norem chování.

Na otázku agresivity u klientů, respondenti odpovídali různě. Někteří zmínili u svých klientů, že se jedná o frustraci, která je vede k tomuto chování. Agresivita je pro jiné naučený vzorec chování, nebo projev vzdoru k dodržování určitých pravidel. Tato různost odpovědí, je způsobená nejen tím, že jsme každý individualita ale také tím že každý problém agresivity vidíme jinak a máme s ním i odlišné zkušenosti.

V otázce: Jak se Vám s agresivním jedincem pracuje? se dalo vyhodnotit hned na kolik vzájemně prolínajících se znaků. Za první lze považovat práci s agresivním jedincem. Za druhým pracovní přístup a tímto znakem je zvládnutí konfliktů. Odpovědi se opět různily, protože každý z respondentů jinak reaguje, jinak zvládá stresové situace a konflikty a každý má své práci přistupovat odlišně. Dle autorčina názoru je třeba podotknout, že délka praxe a zájem o tuto práci mohou ovlivnit i toto zvládnutí konfliktů. Rozpoznání a identifikování konfliktních situací, na které mohou adekvátně reagovat, si žádá zkušenosti a praxi. Nesporný vliv na přístup k řešení konfliktů, může mít i pracovní nasazení z pocitu dobře odvedené práce, který je motivující.

Poslední blok otázek se zabývá klíčovými znaky, jako jsou věk, délka praxe a pohlaví. Autorino zjištění je následující: není rozhodující, zda profesně etopeda či pedagoga v diagnostickém ústavu vykonává muž či žena. Jistou roli zde může sehrát věk respondentů a to zejména ve spojitosti s délkou praxe v oboru. Nastupující generace pedagogických pracovníků může přinést nové podněty a přístupy, zejména při využití moderních IT technologií.

Cílem práce bylo ověřit, zda je etiketa využívána při nápravě chování mladistvých v diagnostických ústavech a zda jí lze ovlivnit chování jedinců. Dle autorčina zjištění, které podporuje i výše uvedené shrnutí, je etiketa používána při nápravě chování, ale je omezena pouze na základy potřebné pro běžný život. Dalším zjištěním vyplynulo, že pro klienty je velice důležitým prvkem pravidelný režim, normy a pravidla, které mohou kladně ovlivnit chování klientů diagnostických ústavů.

ZÁV R

V této práci se autorka zabývala agresí, etiketou, vzdáváním a výchovou. Dalšími stěžejními pojmy byly emoce a faktory ovlivňující výchovu. Cílem práce bylo ověřit, zda je etiketa využívána při nápravě chování mladistvých v diagnostických ústavech a zda jí lze ovlivnit chování jedinců. Autorka se zároveň snažila popsat problematiku agresivity a zamyslet se nad možnostmi jejího snížení, a ovlivnit chování agresorů pomocí etikety. K tomu byla nápomocna odborná literatura a průzkum v diagnostických ústavech.

Tématem zvyšující se agresivity u dětí a mládeže se zabývá čím dál tím více odborníků i laické veřejnosti. Mluvíme o celospolečenském problému, napříč různými společenskými vrstvami a generacemi, s kterým se nepotýká pouze česká republika. Bakalářskou práci autorka chtěla ověřit roli etikety v současném vzdělávacím systému, a to se zaměřením zejména na diagnostické ústavy.

Podkladem ke splnění cílů bakalářské práce byly autorkou použity informace uvedené v teoretické části a poznatky získané průzkumem v terénu. V teoretické části se autorka v nově nastaveném výkladu etikety, její historii i současným vývojem a použitím etikety v komunikaci. Pro aplikaci teoretických informací do praktické části, byl také dle jejího výkladu pojmu agresivity a emocí, jejich vzniku a fyziologické funkci. Nedílnou součástí teoretického výkladu byla také spojitost etikety s rolí výchovných a vzdělávacích institucí a jejím zařazením do systému celoživotního vzdělávání. Veškeré tyto teoretické poznatky a informace byly dále použity v praktické části.

V praktické části práce autorka ověřuje používání etikety v praxi v souvislosti s nápravou chování. Metodou, kterou byla tato fakta získávána, byl polostrukturovaný rozhovor s pracovníky vybraných diagnostických ústavů. Výsledky rozhovorů a jednotlivé odpovědi respondentů poté autorka analyzovala a porovnávala s informacemi uvedenými v teoretické části. Dle jejího bylo například srovnání výchovných metod používaných v praxi s metodami, jejichž výčet byl uveden v teoretické části.

Dle názoru autorky práce splnila svůj cíl, a to zejména ve zjištění, že etiketa je stále využívána při výchovném řešení problémové mládeže. Zároveň může být zjištěno,

zda etiketa pomáhá p i sníování agresivity mladistvých. Tato hypotéza se nepotvrdila, jelikož žádný z respondentů výslovně nepotvrdil pozitivní vliv etikety na snížení agresivního chování, a koliv n kte í respondenti p ipouzt li, možnost jejího pozitivního p sobení viz str. XXXVIII. Všichni dotazovaní se však shodují, že pravidla a normy etikety jsou žádoucí a musí být sou částí výchovy uo i z toho d vodu, že v n kterých p ípadech jsou klienty diagnostických ústavů vyloženě vyžadovány nebo očekávány. Práv z d vodu poruzování pravidel a norem chování se do diagnostického ústavu klienti dostávají. K žádoucí změně v chování a p ístup klient dochází po pod ízení se pravidl m a normám společnosti. Agresivita je pro n které klienty nau eným vzorcem chování nebo projevem vzdoru k dodrívání ur itých pravidel. P esto, že v diagnostických ústavech jsou používány rozdílné metody výchovy, respondenti jsou si v domní fakt, že individuální p ístup ke klientovi je žádoucí.

Je vhodné podotknout, že část t chto pravidel vychází ze základů společenského chování, tedy etikety. Etiketa je tak leckdy používána jaksimimochodem, aniž by byla pojmenována jako jedna z výchovných metod. K d ležitým zjištěním patří fakt, že etiketa, pravidla a normy jsou pro mládež důležité a pokud pedagogové aplikují zásady etikety do běžného života a sami jsou p íkladem, může mít tento jejich p íklad pozitivní vliv a vést v n kterých p ípadech k p ebírání t chto kladných vzorců chování jejich klienty. Osvojením pravidel etikety může docházet k pozitivní změně vnímání svého okolí. Etiketa rozvíjí kladné vlastnosti jedince, jeho sounáležitost se společností, ohleduplnost a ochotu.

Není rozhodující, zda profesi etopeda i pedagoga v diagnostickém ústavu vykonávámuž i žena. Jistou roli zde může sehrát v k respondent , a to zejména ve spojitosti s délkou praxe v oboru. P estože praxe respondent , s kterými byly vedeny rozhovory, je v oboru dlouhá, dle názoru autorky nebyly n které odpovědi dostatečně přesvědivé, nebo se vyhýbaly danému tématu. Tento fakt nás napovídá i tomu, že téma etikety v její isté formě jim není tak blízké a její použití je omezené na základy. Zde vidí autorka prostor pro zaazení etikety do výukových programů, protože se tu nabízí potenciál pro zkvalitnění výchovy a p ípravy mladistvých do dalšího života. Nesporným p ínosem pro chovance diagnostických ústavů může být znalost etikety zejména v profesním životě a budování kariéry.

Na základ poznatk získaných p i zpracování bakalá ské práce, shledala autorka etiketu jako velice zajímavý a nedocen ný obor, kterému by stálo za to se hloub ji v novat. Tento zájem by mohl probíhat i na v decké úrovni, nikoliv pouze na úrovni populariza ní. Pokud mluvíme o v deckém p ístupu k etiket , je tím myzleno zkoumání v oblastech sociologie, politologie nebo mezinárodních vztah .

Velice dobrým dojmem na autorku zap sobila ochota pedagogických pracovník spoluú astnit se a spolupracovat na podkladech pot ebných pro zpracování této bakalá ské práce. Jejich p ístup je dle autorky o to cenn jší, že zvolené téma je v jejich profesní innosti vnímáno pouze jako okrajová problematika. Setkání s lidmi, jejichž práce je jim posláním, pro autorku jako budoucí personalistku, bylo pot zením a zároveň cennou zkuzeností.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BARTÁK, J. *Personální řízení současnost a trendy*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2011. ISBN 978-80-7452-020-4.

BARTÁK, J. *Základní kniha lektora /trenéra*. Praha: Votobia, 2003. ISBN 80-7220-158-1.

BENEŠOVÁ, D A KOL. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2013. ISBN 978-80-7452-037-2.

B LOHLÁVEK, F. *Organizace chování*. Olomouc: Rubico, 1996. ISBN 80-85839-09-1.

BLÍŽKOVSKÝ, B. *Systémová pedagogika pro studium a tvůrčí praxi*. Ostrava: Amosium servis pedagogium, 1992. ISBN 80-85498-18-9.

FARKOVÁ, M. *Vybrané kapitoly z psychologie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2006. ISBN 80-86723-22-4.

FARKOVÁ, M. *Vybrané kapitoly z psychologie*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2008. ISBN 978-80-86723-64-8.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

GRECMANOVÁ, H., HOLOUŠKOVÁ, D., URBANOVSKÁ, E. *Obecná pedagogika*. Olomouc: Hanex, 1996. ISBN 80-8578-230-7.

HARTL, P., HARTLOVÁ, H. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-X.

KLIMEŠ, L. *Slovník cizích slov*. 6. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, n. p., 1998. ISBN 80-7235-023-4.

KOHOUT, K. *Základy obecné pedagogiky*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. ISBN 978-80-86723-38-9.

K IVOHLAVÝ, J. *Konflikty mezi lidmi*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-642-X.

LOTKO, E. *Kapitoly ze současné rétoriky*. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. ISBN 978-80-244-2309-8.

MACEK, P. *Adolescence: psychologické a sociální charakteristiky dospívajících*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-348-X.

NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*. 2. vyd. Praha: Academia, 1997. ISBN 978-80-200-0628-1.

NAKONEČNÝ, M. *Sociální psychologie*. 2. vyd. Praha: Academia, 2009. ISBN 978-80-200-1679-9.

- PALÁN, Z. *Základy andragogiky*. Praha: Vysoká škola Jana Amose Komenského, 2003. ISBN 80-86723-03-08.
- PON ĚICKÝ, J. *Agrese, násilí a psychologie moci*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-593-0.
- POPELKA, M., V. VÁLKOVÁ. *D jepis pro gymnázia a střední školy, prav k a starov k*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství a.s., 2004. ISBN 80-7235-145-1.
- PR CHA, J. (ed.) *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-546-2.
- PR CHA, J., E. WALTEROVÁ a J. MAREĚ. *Pedagogický slovník*. 1. vyd. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-029-4.
- PR CHA, J., E. WALTEROVÁ a J. MAREĚ. *Pedagogický slovník*. 6. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6.
- SOKOL, J. *Filosofická antropologie: lov k jako osoba*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-627-6.
- ĚPA EK, L. *Nová velká kniha o Etiket* . Praha: Mladá Fronta, 2008. ISBN 978-80-204-1954-5.
- ĚVA Í EK, R., K. ĚE OVÁ, a kol. *Kvalitativní výzkum v pedagogických v dách*. 2 vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0644-6.

Seznam použitých internetových zdroj

- ARARA. [online]. © 2008 [cit. 2014-10-28]. Dostupné z: http://www.arara.cz/spisovatel/ladislav_spacek?ref_id=czsklik&utm_source=sklik&utm_medium=cpc&utm_campaign=Autori&utm_content=Ladislavspacek
- Citáty slavných osobností*. [online]. © 2010 [cit. 2014-12-16]. Dostupné z: <http://citaty-slavných.cz/autor/Sókratés>
- JARKOVSKÝ, G., S. [online]. [cit. 2014-11-9]. Dostupné z: <http://www.kct-jimramov.banda.cz/clanek/3934/jiri-guth-jarkovsky-1861-1943/>
- JARKOVSKÝ, G., S. [online]. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: <http://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/guth.html>
- MĚMT.(*zkolský zákon*) [online] © 2013 . 2014 [cit. 2014-12-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/novela-skolskeho-zakona-c-472-2011-sb-vyklady-a-informace>

MŠMT. (*rámcový vzdělávací program*) [online]. © 2013 . 2014 [cit. 2014-12-20]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-obor-vzdelani-zakladni-skola>

MŠMT. (*rámcový vzdělávací program*) [online]. © 2013 . 2014 [cit. 2014-12-22]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/ramcovy-vzdelavaci-program-pro-obor-vzdelani-zakladniskola?highlightWords=r%C3%A1mcov%C3%BD+vzd%C4%9BI%C3%A1vac%C3%AD+program>

MŠMT. (*strategie celoživotního učení*) [online]. © 2013 . 2014 [cit. 2014-12-21]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotnihoucenicr?highlightWords=strategie+celo%C5%BEivotn%C3%ADho+vzd%C4%9BI%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD>

ŠPA EK., L. [online]. [cit. 2014-11-9a]. Dostupné z: <http://www.ladislavspacek.cz/media-2/texty/>

ŠPA EK., L. [online]. [cit. 2014-11-9b]. Dostupné z: <http://www.ladislavspacek.cz/media-2/texty/>

Seznam legislativních dokumentů

Zákon .109/2002 Sb. ze dne 5. 2. 2002 o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve zkušebních zařízeních a o preventivní výchovné péči ve zkušebních zařízeních a o změnách dalších zákonů (zákon o výkonu ústavní výchovy) In: *ZÁKONY PRO LIDI*. [online]. [cit. 2014-12-24]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-109#cast1>

Zákon .111/1998 Sb. ze dne 22. 4. 1998 o vysokých školách a o změnách doplnění a dalších zákonů (zákon o vysokých školách). In: *ZÁKONY PRO LIDI*. [online]. [cit. 2014-12-26]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111#cast1>

Zákon .472/2011 Sb. ze dne 20. 12. 2011 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (zákon o vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů In: *ZÁKONY PRO LIDI*. [online]. [cit. 2014-12-23]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-472>

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1: PUBLIKACE ETIKETY	17
TABULKA 2: OTÁZKA . - 14, 15, 16.....	35
TABULKA 3: ZÁKLADNÍ KATEGORIE.....	37
TABULKA 4: OTÁZKA . 1	38
TABULKA 5: OTÁZKA . 2	38
TABULKA 6: OTÁZKA . 3	39
TABULKA 7: OTÁZKA . 4	39
TABULKA 8: OTÁZKA . 5	40
TABULKA 9: OTÁZKA . 6	40
TABULKA 10: OTÁZKA . 7	41
TABULKA 11: OTÁZKA . 8	42
TABULKA 12: OTÁZKA . 9	42
TABULKA 13: OTÁZKA . 10.....	43
TABULKA 14: OTÁZKA . 11.....	44
TABULKA 15: OTÁZKA . 12.....	44
TABULKA 16: OTÁZKA . 13.....	45

SEZNAM P ÍLOH

P íloha A - Rozhovor s ú astníkem . 1.....	I
P íloha B - Rozhovor s ú astníkem . 2.....	VI
P íloha C - Rozhovor s ú astníkem . 3.....	XI
P íloha D - Rozhovor s ú astníkem . 4.....	XX
P íloha E - Rozhovor s ú astníkem . 5.....	XXIV
P íloha F - Rozhovor s ú astníkem . 6.....	XXXII

P ÍLOHY

P íloha A-rozhovor s ú astníkem .1

Datum: 7.2.2014

Zelen jsou zna eny p ímé odpov di na otázky.

1. **Jaké metody výchovy používáte p í vaší práci s mladistvými?Í**

Metod je samoz ejm , celá zkála podle toho o jaký tip klientky se jedná nebo podle toho s jakou skupinou pracujeme. Protože k nám do diagnostického ústavu p ícházejí se svými specifickými problémy, a u0 to jsou problémy s komunikací, nebo adiktologického rázu, které bývají spojené s vyzším sociokulturním zázemím. Znamená to, že v rodinném zázemí je n co zpatn sociáln ozet eno. Potom je do diagnostického ústavu za azena celá sourozenecká skupina, a to t eba i zvláz podle v ku. Takže ty metody jsou r zné, pracujeme jak skupinov , ale i individuáln . Snažíme se vypracovat metodou individuálních plán . To znamená, že ka0dá klientka, kdy0 nastoupí tak jí zpracujeme: cíle, p ání, pot eby, p ídáme k tomu z nazeho pohledu na základ nazich diagnostických pozorování, to na em by se m lo pracovat. A u0 je to t eba práv , vystupování v í autoritám, vulgarismy, agresivita nebo jiné problémy, které se t eba neumí uklidnit v bec. U í se t eba základ m b Oného 0ivota v komunit , kde musí plnit úkoly a jakoby existovat 8 týdn . Takže vlastn hlavním nástrojem je individuální plán, který je zdrojem pro ú astníky akce. P esto, že se pohlí0í na klientky individuáln , nejsou samotné, je to spole ný proces. Mezi vychovatelem, psychologem, klientkou, etopedem je to práce, na individuálním plánu, který se b hem toho pobytu m ní a rozr stá.

2. **Je uplat ován individuální p ístup ke klientovi? Na tuto otázku jste již odpov d la, je zde uplat ujete individuální p ístup a máte individuální plány. Je to tak?Í**

Áno.%

3. **Metody výchovy, které používáte, jsou podle vás ú inné?Í**

Áno, myslím si, že ano.%

4. Proč nejvíce klientovi pomůžete?

To je zvláštní otázka. Jakému klientovi a kdy? Když to zveřejním tak co může klient pomoci je nabídka bezpečí, možnosti navázání bezpečného vztahu a možnosti spolupodílet se na tom procesu: kdy se teda má něco změnit a co se má odehrát, nejvíce kus práce tedy odvede klientka a aby byl splněn ten její cíl. A to je u těchto případů, tam kde je to možné návrat do rodiny.

5. Jste za řízení, které se zaměřuje na profesní vzdělávání, myslíte si, že je společenské chování a etiketa pro mládež do budoucna důležité?

Myslím si, že je důležité asi pro každého, který nějak potřebuje řídit ve společnosti, takže i pro naše klientky.

6. Zjistíte, zda mají, i nemají klienti ústavu znalosti ve společenském chování a v jaké oblasti?

Myslím, že to zjistíme nebo můžeme pozorovat v tom každodenním kontaktu s nimi, jak se projevují ve skupině jak ve vztahu k nám. Tam se dá dobře pozorovat, jestli vůbec nějakou normu mají. Jestli, když přicházejí a jestli ta norma je ta kterou uznává v té společnosti, protože oni v té společnosti jdou a ty normy mají z rodiny nastaveny úplně jinak. Takže tam potom samozřejmě u některých klientek, je to vůbec se naučit komunikovat s dospělým. Nebo s dalšími klientkami při prosazování svých právních nebo cílů. A v těch u kterých je to naučit se třeba asertivnímu chování. Máme klientky, které pokračují ve svém školním programu, takže navštěvují školy, včetně občanských tady v Praze. Vlastně je to taková součást toho o čem vy mluvíte. Musí vlastně vědět jak se chovat, aby uspěly.

7. S etiketou se setkáváme dnes a denně, aniž si to uvědomujeme. Jsou to pravidla, normy, zvyklosti, které máme automaticky každý den. Prosím označte ty, které předáváte, praktikujete ve vztahu s vašimi klienty.

Konverzace

Pozdravy

Stolování

Společenské odívání

Běžné společenské události například přijímací pohovor

Pracovní společenské události

Netiketa a Mobilní etiketa

Jiné a jaké?

Vlastně v rámci těchto skupinových edukacích programů, ten pobyt prolínají různá témata a s tímhle souvisí zdravý životní styl, ale potom vlastně takové skupinové programy zaměřené právě víc psychosociálně tzn. **Komunikace**, učí se tady vlastně ty klientky psát životopisy, nabídkové motivací dopisy, aby mohly být přijaty do práce. Učí se jak komunikovat, když jdou poprvé do školy, ta část probíhá ve skupině. Mají určit takový ten **společenský základ**, to znamená pravidla slušného chování a toho jak vystupovat v divadle jeho částí jsou i návštevy. Potom si to mohou po návratu probrat v té skupině, co bylo dobré, co špatné. Nebo jak přijít, takže předtím je příprava ze společenského chování, než vyrazí tato skupina na takovou akci. Vychovatelé ve svých odděleních mají i programy zaměřené na etiketu, jestli to tak můžeme i nazvat. **Máte zkušenost třeba s návštěvou tanečních?** Nemáme, ale máme zkušenost s návštěvou plesů, maturitních, veškerých uvítacích akcí a společenských akcí ve škole.

8. Jsou u vás dlouhodobí klienti, kterým pomáháte se startem do života.

Pořadíte pro ně přednášky o etiketě a přijímací příležitosti?

A. Pokud ano, z jaké nabídky vybíráte?

B. Pokud ne, uvítali byste přednášku a na jaké téma, etikety?

Frontálně přednášky **nepořadáme**. U klientek, které jsou u nás dlouhodobě a potom startují do života, prostřednictvím bydlení ve cvičných bytech, se jedná o učení se zkušeností. Učí se vlastně jak jednat s lidmi. Myslím si že, etiketa a společenské chování se dá učet vlastně i v každodenním životě. Tak to tedy oni mají, asi jako v rodině, také asi nepozvete někoho na přednášku a probíhá to, tak nějak přirozeně. Všechny klientky, které u nás jsou, na dlouhodobém pobytu navštívují školy a na jaké zájmové aktivity, kde i tohle bych měla, že je součástí vzdělání.

9. *„Myslíte si že, pevný řád, pravidla a normy je to, co vaší klienti potřebují?“*

„Určitě pokud je to vyváženo na druhou stranou, bezpečným prostředím a navázaným vztahem alespoň k jednomu dospělému. Bez toho totiž ty pravidla, proto oni sem vlastně nepijdou, protože tam chybí ten protipól.“

10. *„Z jakých důvodů jsou děti v diagnostických ústavech, výchyni víme, nebo alespoň tušíme. Ale co je toho, podle Vás, ještě jinou?“*

*„Třeba ještě jiná, je asi mnoho a názor na to asi taky mnoho. Já to zkusím vzít tímto směrem: Ojijeme ve společnosti, která prodělala určitě společenské změny i když je to 20 let vlastně zpátky a trochu se i v celé společnosti pohnul takový hodnotový systém nebo určitě tradice rodiny nebo a já teda můžu mluvit o klientkách mi tady máme holky nad 15 a řekla bych že vztahy pokud pominu takový ty opravdu problémy spojené s tím sociálním prostředím kde ta rodina nemá kde bydlet, nebo rodiče nepracují, nebo je tam prostě patologie už přímo v rodině sociální patologie tak ta druhá část to jsou klientky už z úplných rodin, kde ale bývají **dvoukariéroví manželství** rodiče pracují snaží se musí sehnat prostředky nebo mají prostě jiné hodnoty a pro ně je to ta kariéra nebo to pracovní uplatnění a toho času, který by se dal společně prožít je vlastně málo a málo. Myslím si, že je to vlastně celospolečenský problém. Logicky ty děti potom hledají ten vztah tu pozornost někde jinde. No a jsou ve věku, kdy tohle nacházejí vlastně ve vrstevnických skupinách. A záleží na tom, s jakou tou **vrstevnickou skupinou se setkají.**“*

11. *„Dokázal/a by-jste, pojmenovat důvody jejich agresivity?“*

*„Důvody agresivity se liší, nedá se to vůbec, nějak generalizovat. Že by to byl nějaký obecný důvod, proto aby člověk byl agresivní. Závisí na **struktuře osobnosti** na tom, jak ten člověk je vybaven osobnostně. Pokud někdo má sklony k impulsivitě, bude už jako jednat agresivně v situaci, když někdo jiný to vyvíjí třeba jiným způsobem. Ale tak jasné frustrace a už z dlouhodobého nebo aktuálního nespokojení potřeb. Nevyhovíte mi nebo nevyhovím mi, tak tam můžeme přijít agresivita jako třeba způsob vynucení si své aktuální potřeby. U někoho to může být vzorec zažitý z rodiny. Když vlastně tím jak dítě roste, narůstá a nabývá i na fyzické síle zjistí, že tohle je docela dobrá cesta a začíná*

to takovou tou verbální agresivitou. Potom to m ůe p ejít k inbrachiální, tak ůe je to taková ůivotní strategie jak si vlastn docílit bez v tžího úsilí svého. Další a astý zp sob, s kterým klientky p ichází, kdy ů se vracíme do té rodiny, je n jaký zp sob **domácího násilí**, které u ů za ůily. Mohli bychom je ozna it **jako týrání, a u ů psychické nebo fyzické i sexuální**.%ů

12. ůVede individuální p ístup ke klientovi, i práce v malých kmenových skupinách, k viditelnému snížení v pouýívání vulgarism a agresivity?Í

Ur it ekla bych jednozna n.%ů

13. ůJak se Vám s agresivním jedincem pracuje?Í

sTo je zvlátní otázka taková, jak to íct, no **ne jednoduše**. Je to v ůdycky taková výzva proto ůe, jednozna n agresivní klientka neexistuje. Taková ta, co bychom vzichni rádi m li, takovou tu zkatulku do které jí za adíme, není. Ona se takhle chová, tak my k ní budeme takhle p istupovat nebo zvolíme tuhle metodu. Samoz ejm n jakou zkálu metod máme, ale oni t eba nemusí v bec fungovat. Tak ůe pak vyu ůíváme toho, ůe tady máme dob e zastoupené konzilium, to znamená psychologové, etopedi, sociální pedagogové, zdravotní úsek, asto tedy i ta agresivita m ůe souviset s n jakým nerozeznáným i zdravotním problémem. Nebo nasedá na hyperkinetické poruchy, tak ůe se v ůdycky vyplatí, dob e jít za tou anamnézou klientky. Ty mají za sebou asto opakovan zkuzenost, a u ů s psychiatrickou nebo psychologickou pé í, ambulantn nebo s pobytem, tak ůe vlastn základ je dob e znát tu anamnézu. To co vzechno vlastn má klientka za sebou, vzechny diagnózy co byli stanovené a potom znovu cesta vede k navázání vztahu. Tedy pokud to lze, u n kterých klientek to t eba nejde, proto ůe t eba v raném d tství neza ůily a nenau ily se, jak navázat n jakou pevnou vazbu nebo vztah. D ti, které byly bez pé e, to je vlastn klasická raná deprivace. A já bych ekla, ůe ta cesta vede p es ten vztah a zároveň p es n jakou d slednost. V podstat : p íjímám T , i s t mi projevy, které máz, ale vede to k t mhle neoddiskutovatelným d sledk m.%ů

14. ůJste ýena Ě muý?Í s ýena.%ů

15. ůV k od 18-26, 27-35, 36-50, 50 a více?Í s36-50 let.%ů

16. ůDélka vaýí praxe od 0-4, 4-7, 7-10, 10 a více?Í s10 a více let.%ů

1. Jaké metody výchovy používáte při vaší práci s mladistvými?

Mým specifikem na pozici etopeda je, že s klientkami vytváříme individuální plán rozvoje osobnosti dítěte. Na začátku, když klientka je přijímána, si stanoví nějaký cíl, to jak si ona představuje situaci po odchodu z nazeho zařízení. V jakoby ideálním světě, v ideální perspektivě a na základě toho my vlastně sestavujeme společný plán, s tímž se skládá z různých tvrdých úkolů, které klientka má splnit na každém oddělení a tak prochází tím diagnostickým pobytem. Ten má svou dynamiku, začínají se tedy 3 oddělení. Prochází nejprve adaptační fází, poté přechází na otevřenější oddělení a pak už na to otevřenější. Kde doba pobytu se odvíjí už od nějakých individuálních potřeb klientky a té individuální a momentální situace v které se nachází, a úkoly se vztahují i ke specifickým potřebám toho oddělení. Klientka dostane za úkol splnit určité kroky, aby se mohla posunout dál a v podstatě přiblížit se co nejvíce tomu svému cíli. V podstatě jde o individuální vedení klientek, aby došly k svému cíli a motivací k prosociálnímu způsobu chování a svůj pobyt v diagnostickém ústavu nějak prožít, tím nejvíce vhodným způsobem. Ve vztahu k chování, v dítěti, že **když nebudou plnit úkoly a kroky, nemusí posouvat dál po těchto odděleních.** Je to pro ni zároveň motivací slova, a zároveň cítí podporu v té individuální péči, a práci, kterou máme spolu nějakým způsobem nastavenou a to zdravým způsobem chování. %

2. Takže, když nesplní cíl, ten pobyt tedy se prodlouží?

Pobyt se úplně neprodloužuje, klientky motivujeme, aby oni sami došli k uvědomění si, že vlastně v určité oblasti mají mezeru a je zapotřebí na ní pracovat, aby došlo k zvládnutí toho problému nebo toho, že jsem výbušná, vulgární, chová se nějakým způsobem jinak nepatřičně, tak je zapotřebí abych já sama s tím začala něco dělat.

Vše se odvíjí, od vnitřní motivace v ideálním případě pobyt neproduujeme, ale potom pracujeme na tom, aby došlo k pozitivní změně toho chování.%%

2. Je uplatňován individuální přístup ke klientovi?

Název řízení se na to hodně soustředí a je to taková priorita v naší práci, a už se to týká etoped, tak vychovatel v péči práci s klientkami na oddělení. Takže je to taková priorita, ne vždy je to samozřejmé, protože jsme jenom pracujeme ve skupinách klientek, ale nicméně velkou snahou z naší strany je právě tohle to. Aby ten individuální přístup byl co nejvíce uplatňovaný.%%

3. Metody výchovy, které používáte, jsou podle vás únné?

Kdy bych měla mluvit za sebe a co se tedy týká těch individuálních plánů tak bych chtěla říct ano, ale pravda je ta, že to není zajaté tak dlouho abych tohle mohla s jistotou říci, nicméně mám hrozně pozitivní zkušenost v tom, že právě když ta klientka nějakým způsobem spolupracuje na vytváření těch úkolů a je do toho opravdu zainteresovaná a je nějakým způsobem vnitřně angažovaná o to je to vlastně efektivnější, je tam asi nějaká vlastní potřeba a to je asi na tom to nejdůležitější, že nepřichází z vnějšku nebo z vnějšku nějaké podněty a direktivní nařízení a příkazy jak má dělat nějakou danou věc ale jedná se o uvědomění si toho, že má problém a chce s ním něco dělat, a o tom se já hodně snažím a aby v případě že ta klientka tohle to nějakým způsobem prožívá a uvědomuje si že je zapotřebí, aby se v něm změnila tak je to ten nejlepší stav který může jako nastat.%%

4. Co nejvíce klientovi pomůže?

K pozitivní změně pomáhá individuální přístup, to je podle mě ten průběh toho vztahu, kdy klientka musí cítit, že je vlastně z naší strany vnímaná jako individuální bytost se svými potřebami jako se svým vlastním momentálním prožíváním, že toto všechno my víme a respektujeme její prožívání její potřeby. Potom si myslím, že je ochotná se mnohem lépe otevřít nějaké spolupráci a právě nastartovat tu spolupráci k nějaké změně. Samozřejmě, že bych dejme tomu metod nebo nějakých prvků, které

mohou ovlivnit nebo nastartovat ty změny je víc. Každý tady z nás to má asi jinak, ale
máme se třeba osvědčuje to, když to klientka může spolupracovat s vlastní autoritou.%

**5. Jste za ízení, které se zaměřuje na profesní vzdělávání, myslíte si, že je
společenské chování a etiketa pro mládež do budoucna důležité?**

Určitě ano, protože naše klientky chodí nejen do školy, kde mají tu možnost se o
společenském chování něco dozvědět, ale také my je připravujeme na budoucí
povolání na samostatný život, nicméně jak už jsem se zmínila, neprobíhá v takovém
rozsahu, jak by třeba mohlo být, což se týká té informovanosti o etiketě.%

**6. Zjistíte, zda mají, i nemají klienti ústavu znalosti ve společenském
chování a v jaké oblasti?**

Zjistíme to tím způsobem, že je vlastně neustále pozorujeme, lovíme asi
na jakým způsobem odvodí od různých situací společenských a sociálního fungování
co se týká skupinové dynamiky vztahů na oddělení, takže to lovíme na jakým
způsobem vypořádat. Vidíme, že to povdomí mají úplně minimální a snažíme se,
podle toho pak na ně reagovat a jejich chování usměrňovat a motivovat je k nějaké
změně, záměrně to nezjistíme. Je to diagnostický proces, který a to všechno probíhá
na základě této diagnostiky a toho pozorování.%

**7. S etiketou se setkáváme dnes a denně, aniž si to uvědomujeme. Jsou to
pravidla, normy, zvyklosti, které máme automaticky každý den. Prosím označte
ty, které předáváte, praktikujete ve vztahu s vašimi klienty.**

Konverzace

Pozdravy

Stolování

Společenské odívání

Bežné společenské události například přijímací pohovor

Pracovní společenské události

Netiketa a Mobilní etiketa

Jiné a jaké?

SN kolik vychovatel se tady na to zam uje ve svých programech a práci s d tmi. Sama mám zkušenost s nácvikem modelových situací ve vztahu k **pracovnímu pohovoru** nebo b Onému sociálnímu styku, kontaktu, ale jsou to asi vesm s základy situace. **Netiketa** v mediích to je rozjíOd jící se práce, která tady asi jezť nemá metodologické podloOení, ale **probíhá i zde n jaká osv ta** a p edávání informací k tomuto tématu.%

8. Jsou u vás dlouhodob jí klienti, kterým pomáháte se startem do života. Po ádáte pro n p ednáky o etiket a p i jaké p íležitosti?

A. Pokud ano, z jaké nabídky vybíráte?

B. Pokud ne, uvítali by-jste p ednáku a na jaké téma, etikety?Í

sP ednáky jako takové tady **neprobíhají** nicmén zase **v rámci jako n jakého programu na odd lení v ím, Oe ano.** Já jako etoped toto ned lám, jedná se o p írozené jednání usm r ování, které vyjde z n jaké momentální situace. TakOe je to momentálním reagováním na danou situaci. Ale co se tý e p ednázek to úpln ne.%

9. Využíváte tedy spíye zkušenosti z jívé praxe?Nebo praktické nácviky?Í

sKdy0 **ob as tady s holkami chodíme do divadla tak je zapot ebí je na to p ípravit u0** p ed tím. Nejlépe aby v d li, co vzechno je eká a u0 na cest v hromadné doprav a kolikrát je vzechno nové. Kolikrát jsme se setkali, Oe klientka m la neuv ítelný záOitek a u0 v cestování tak sledování n jaké hry na divadle takOe tohle to, je zapot ebí s nimi jezť n jakým zp sobem probrat, trochu naplánovat jak by se m li chovat v ur ítých situacích.%

9. Myslíte si je, pevný ád, pravidla a normy je to, co vaí klienti pot ebují?Í

sMyslím si, Oe **ur ít**, protoOe sem p íchází z prost edí, kde ta pravidla nejsou tak dob e nastavené, takOe oni mají v tzinou problém s dodrOováním v tziny pravidel a ekla bych, Oe to je jako alfa omega vezkerého problému, který oni proOívají. N kolikrát jsem se setkala s názorem klientek kte í tvrdí, Oe v rámci nazeho za ízení kde jsou nastavena n jaká pravidla a pevný ád **je pro n mnohem jednoduzzí Oivot fungovat.** Je to asi jako to co na co se ptáte. Oni sami vlastn ty pravidla nemají, ale v podstat je pot ebují, kdy0 to p eOenu tak je vy0adují, ale apriorn je budou odmítat.%

10. Z jakých důvodů jsou děti v diagnostických ústavech, výchni víme, nebo alespoň tušíme. Ale co je toho, podle Vás, víc jinou?

S důvod je hrozná moc, vychází sem z prostředí, které je sociálně slabé nepodmíněné a pak se na to nabalují další problémy, díky kterým sem klientky vychází, zázkoláctví, nerespektování autorit. Pravidlem je se jednat po zahájení života, nebo je to pro ně nečekané, může se chytout na jaké party a pak už to jde ruku v ruce se vzímáním. Pak už jsou to různé experimenty s drogou v různém rozsahu a míře. Může se jednat o promiskuitu, je tam těch důvodů je hrozná moc a asi bych se vždy odpíchla od těch problémů, co vychází z rodiny, samozřejmě jsou tady určitý genetické předpoklady nebo genetická zátěž která může podporovat problémové chování. Nebo vlastně tedy nějaké dispozice pro to chování. Důvody pro se sem dostávají je až sekundární záležitost tam je to co jsem teď zmínila těch je prostě moc, je to jak už jsem říkala je to asi tohle všechno.%%

11. Dokázal/a byste, pojmenovat důvody jejich agresivity?

Sto je zajímavá otázka tady si myslím, že to asi vychází z nějaké jejich frustrace. Ta agresivita, buď to probíhá na úrovni tady u nás, nebo v rodině. Nicméně asi je vždycky za potěšení vycházet z toho asi s jakým zájmem se dítě chová agresivně, může chtít na sebe upoutat pozornost nebo se mstít, nebo je nespokojeno se situací ve které se nachází, s podmínkami ve kterých vlastně žije. Všechno to může souviset s tím, že to ventiluje v podobě agresivního chování, a těch příčin bude asi víc. Je tam příčina, v nějaký impulzivní jsou hyperaktivní a všechno tohle to jsou dejme tomu nějaké faktory, které k tomu mohou přispívat.%%

12. Vede individuální přístup ke klientovi, i práce v malých kmenových skupinách, k viditelnému snížení v používání vulgarismů a agresivity?

Určitě si myslím, že je to dané, tím, že čím menší skupina, tím větší prostor pro individuální přístup a práci s klientkami, což ale podporuje to, že tady bude v též prostor pro posilování prosociálního chování a naopak potlačování toho agresivního.%%

13. Jak se Vám s agresivním jedincem pracuje?

sNo asi t Oko a n kdy to p eroste, a0 jako svou mez kdy je t eba a0 zasáhnout, a0 skoro fyzickou silou, ale myslím si, 0e se tomu sna0íme vzichni p edcházet, a0 spíz jako tomu, 0e by m lo dojít a0 k vylo0en agresivnímu chování v podob n jakému útoku. Nicmén agresivní chování má spoustu podob a m 0e být tedy pasivn agresivní. Nebo n jakým zp sobem výrazné tak jako v podob fyzické násilí, myslím si, 0e pracujeme neustále s n jakou pasivní agresivitou, je to náz takový denní chléb.%

14. 0Jste ýena Ě muý?Í sžena.%

15. 0V k od 18-26, 27-35, 36-50, 50 a více?Í s32.%

16. 0Délka vaýí praxe od 0-4, 4-7, 7-10, 10 a více?Í s7-10.%

P íloha C-rozhovor s respondentem . 3

Datum: 20. 2. 2014

1. 0Jaké metody výchovy pouýíváte p i vaýí práci s mladistvými?Í

*sJe to hlavn **individuální p ístup**, jde o to, 0e erpáme ze záv re ných zpráv z diagnostických ústav i od psychiatr a léka a na **základ vzech t chto informací** my pracujeme a hovo íme s t mi chlapci samoz ejm jez t i s orgánem sociáln -právní ochrany d tí. Jde o spolupráci rodiny a de facto i policií pokud páchá n jakou trestnou innost, proto0e nám jde o to, abychom my byli informováni ze vzech t ch stran, abychom m li zmapované vzechny ty informace, a pak následn s tím chlapcem hovo íme. Ta práce je hodn individuální tak0e samoz ejm na ka0dého chlapce p sobí n co jiného. A u0 n kdo rád za ne hovo it o zájmové innosti a díky tomu my pak p ekleneme to, co chceme s tím chlapcem ezít, co se d je pro se tak d je. Pro zrovna chová tak vulgárn , proto0e n kdy ty problémy jsou n kde jinde, ne0 co nám chlapci se sna0í íct. Tak to je individuální práce s t mi chlapci. Samoz ejm pakli0e nám p ijde 0ádost na zprávu ze soudu od policie, od kohokoliv tak u0 s nimi ezíme, 0e budeme na n psát hodnotící zprávu s tím, 0e si zjistíme zase vzechny aktuální informace a s tím 0e a0 tu zprávu zase napízeme tak s tím chlapcem sedíme a hovo íme a on si to te a podepisuje pak záv r, 0e byl seznámen s tím obsahem té zprávy. Není to ta metoda, hodn se sna0íme s t mi chlapci mluvit na rovínu, tak jak to je.%*

2. 0Je uplat ován individuální p ístup ke klientovi?Í

sAno, a to je právě možná i odpověď jestli uplatíme ten individuální přístup ke klientovi. Protože samozřejmě každý má jiné ty kapacity. Z těchto názorů dť.%

3. ▶Metody výchovy, které používáte, jsou podle vás újinné?Í

sJe to samozřejmě jak kdy, je to samozřejmě újinné s tím, že vlastně k nim přistupujeme individuálně a snažíme se vždycky, i když toho chlapce kritizujeme, tak něco na něm vyzdvihnout, aby to nebylo, jako když vedeme konzultace na téma absence ve škole nebo nějaké špatné chování tak je tam i to abychom ho v něm vyzdvihli. Takže si myslím, že ano je to újinné a samozřejmě na každého platí něco jiného. A myslím si, že tohle je ten takový lidský přístup na rovinu je seznámit a ne říkat, že to je vždycky, ale někdy máme tu komunikaci dospělý versus dospělý, oni mají právo se rozhodnout, oni mají právo, se informovat my je samozřejmě informujeme a pakliže se rozhodnou, tak je to samozřejmě jejich rozhodnutí, ale musí být seznámeni s tím, že si za to ponесou vlastní následky. Což si myslím, že to je dobrý a je to i pro práva do budoucna, a pak budou zletilý, že by mohli v dět, co je za co říkat, samozřejmě není to o tom pakliže, tam nepůjdez, bude hned jako seknut. Ale aby byli seznámeni s těma vzěma informacemi a samozřejmě je to i o tom, když třeba půjde paní kurátorka a uděláme rodinné setkání tak chceme, aby tam byli zástupci jak oddělení školy, orgán sociálně-právní ochrany dětí, my, sociální pracovníce i ten chlapec rodiče tak, aby se zhodnotil ten příběh toho chování, aby si to zhodnotil i sám ten chlapec. Což je jakoby fajn, jako že to, co já budu říkat tomu rodiči za přítomnosti toho chlapce, to já budu říkat i když tam ten chlapec nebude. Což samozřejmě ty informace, které sdělujeme, někdy nejsou přijemné, ale je to samozřejmě realita. Ono na druhou stranu neustále jim nebo se snažit něco říkat, tak jak to není tak za prvé spadáme my v těchto otáčkách chlapců, že oni nás neberou, nerespektují a oni se v tom nevyznají, protože to jim třeba procházelo. A tady prostě to tak není a snažíme se jim to říkat na rovinu, i když je to samozřejmě někdy nepřijemný.%

▶Takže vy si vlastně na záátku nastavujete nějaký posun, jak by se to chování mělo měnit, nebo nějaký postup?Í

sTak na záátku, když my přijmeme dítě do našeho zařízení v tžinou, když tak to vlastně bylo, přes diagnostické ústavy tak jsme se tady seznali se zástupcem z diagnostického ústavu a před ním vlastně nám ten chlapec zhodnotil, svůj kariérní

postup nebo spásákovou minulostí. Pro , kde byly ty problémy, pro se dostal do DÚ a co mu tam zlo, nezlo. Na co by -jsme se m li zamít a pro k nám. Protože samozřejmě je důležité, aby my jsme si tady na zátku slyželi, jestli jsou, Ti chlapci motivováni v bec být u nás, abychom pak s tím mohli pracovat. Plus samozřejmě probíráme téma zkoly zdaí mají, zájem o studovaný obor a plus máme další otázky, jak jsou na tom s návykovými látkami, jestli zneužívají, nezneužívají, pakliže ano, tak jak ásto. To jaké druhy, kdy to začalo a je to všechno před tím kolegou z toho diagnostického ústavu, který do té doby, kdy ho tam měl tak ví nejvíc informací. Tzn., předcházíme tomu, že ty chlapci pak nám tady říkají něco, co se nezakládá na pravdě a u vlastně na zátku p i p íjetí u0 stanujeme jasné mantinely. Takže te jsme si to tady shrnuli co se dělo dobře takže te si dáme cíle nazeho snažení co je pro nás prioritou. Takže co je pro nás jako prioritou, tím, že jsi tady tak by měla být prioritou zkola, priority další máme i jako individuální výchovné plány, práce. S chlapci o tom hovoříme, jak my jako etopedi tak i oddělení. To znamená i jako testování, že my si tady uděláme to první kolečko, on nám tady sdělí všechny informace. To je tady prvotní kontrola, že je ten chlapec testovaný nebo byla tam, protože jak dozlo te ke změnám tak u0 se nebudeme tak ásto setkávat, protože diagnostické ústavy, u0 nebudou fungovat tak jak fungovali v minulosti a že budeme přijímat hlavně, d t i z diagnostických ústav , tak to právě byla dobrá zprávná kontrola, že to co nám tady říkal je pravda, i co se týká těch návykových látek. Ty jsou hned testovány.%

4. Co nejvíce klientovi pomůže?

s **Hodně jim pomáhá to, že jsou pozitivně motivováni a chváleni**, hodně nazich d tí nezná to, že by mohli být za něco pochváleni. že by mohli být zikovní, že si něco zaslouží. Oni znají, že mají na něco nárok, to oni si nárokují. Ale pochválit je za to, že třeba sportovali a že třeba dal gól pochválit je třeba jenom za tady tohle to. Nebo to, že má praxi, u nás tady máme zkola, takže chlapci jedna parta má zkola druhá zkola a tak kluci i v jídelně obsluhují a když ta obsluha je super tak mu to eknu. Tak mu eknu, že mu to zlo, že jsme neekali dlouho na jídlo, že fakt jako kmítal, ale musí, se samozřejmě ta pochvala na něm staví to bohužel jinak nejde, protože oni si z toho potom dělají srandu. Ale, tak že si myslím tady na téhle té pozitivní motivaci. Samozřejmě nejde to dlat do nekonečna furt je chválit, někdy potebují jasně vymezit ty hranice odsud posud, tohle to u0 prostě je nepřípustné pakliže se nezmění, tak

bude následovat určitá sankce. Kterých je celá řada jako třeba omezení ve vycházce nebo více programů na oddělení a podobně.

5. Jste za řízení, které se zaměřuje na profesní vzdělávání, myslíte si, že je společenské chování a etiketa pro mládež do budoucna důležitá?

Myslím si, že rozhodně, to tady právě vezíme u těch našich chlapců, kteří mají tu praxi tak, když nás mají obsluhovat, jak se mají chovat, například když se nám něco nelíbí a když kdo něco vytkne nebo, když někdo něco požádá o to, aby přinesli polévku tak je tam ta určitá etiketa a oni by se to měli učit. Protože, když pak odejdou a budou chtít něco jednat s úřady institucemi tak je to důležité. Aby uměli jednat. Protože, když by to potom na někoho vybalili tak by to neustáli ani ta daná osoba ani ti chlapci. Takže je to velmi důležité, aby se oni naučili ovládat a hlavně jednat.

6. Zjistíte, zda mají, či nemají klienti ústavu znalosti ve společenském chování a v jaké oblasti?

Určitě je to, co zjistíme například v denním styku, co se týká u nás, nebo když spolu hovoříme s těmi chlapci například v pohovorech s chováním na oddělení, tam jsou i přímo programy, které se zabývají etiketou a už vlastně použitím CD o etiketě a pak rozebíráme co je vhodné a není vhodné. Ono samozřejmě dává naši chlapcům dohled, když pak mají tendence nám jako otevírat dveře a chovat se galantně, protože předtím to nedělali a teď ano. Vezím si toho i okolí, a když je ta reakce okolí pozitivní tak oni to lehce přijmou, ale je samozřejmě něco jiného, je chování tady u nás a něco jiného na vycházce mezi vrstevníky. Tam by na někoho koukali trošku jinak, že to až tolik neuplatní. Ale máme na to programy přímo zaměřené.

7. S etiketou se setkáváme dnes a denně, aniž si to uvědomujeme. Jsou to pravidla, normy, zvyklosti, které získáme automaticky každý den. Prosím označte ty, které přebíráte, praktikujete ve vztahu s vašimi klienty.

Konverzace

Pozdravy

Stolování

Společenské odívání

Bolestivé společenské události například přijímací pohovor

Pracovní spole enské události

Netiketa a Mobilní etiketa

Jiné a jaké?Í

Já si myslím že vze co jste vyjmenovala **tak to probíhá**, protože v rámci programu na oddělení i když mi tady s chlapci ezíme **i co se týče pracovních událostí tak si chlapci trénují, jak se chovat na pohovoru, jak telefonovat, jak stoloat, zdravít**, i si nacvi ují jak služn odmítnout nechci tu drogu, protože, n když je to pro n opravdu t Oké a oni necht jí spadnout v o ích svých vrstevník , to je o tom, samoz ejm konverzace je jasná to tady probíhá b On chceme aby chlapci se chovali služn , aby s námi komunikovali služn pakliže jim ulítnou sprostá slova tak je na to upozor ujeme chceme aby když mluví o vychovatelích aby je ozna ovali paně , paní nechceme aby nás ozna ovali pane, paní to nám p ijde takové potupné, my se na n nepovyžujeme a chceme aby v d li i s kým oni hovo í takže proto paní, paně Samoz ejm jsou tady i vychovatelé, kte í nabízí chlapc m tykání, což u0 je zase další taková forma jak se p iblížit t m chlapc m, že si za neme tykat. Lépe se potom komunikuje, ale je to samoz ejm o tom udržet si ty hranice, když se n co nechce d lat nebo se neda í, jsou v afektu, tak pak je usm r ovat, aby nebyli p íliz sprostí, protože pak když si vykáme tak h se samoz ejm vulgárn projevuje. Pozdravy to samoz ejm tady probíhá, zdravíme se na chodbách. Chceme, když n kdo prochází, aby chlapci zdravili. I b Oná konverzace t eba, když se ráno potkáme s chlapci a nejsem na oddělení tak se pozdravíme, zeptáme se a jak se jim jako da í, jak se vyspali, jestli jdou na snídani, jak se cítí, jestli je vzechno v po ádku. Protože samoz ejm n když nám eknou dobrý, dobrý a pak máme kazlík a teplotu a pak nem ůeme jít do zkoly sumíráme%o jsem to zleh ila. Takže ta b Oná konverzace tady je nebo t eba když se n co d je tak samoz ejm . A je to o tom pakliže cht jí s námi hovo it nebo o tom hovo í takhle s dosp ílymi, tak chceme, aby hovo ili služn , a k tomu je samoz ejm vedeme v pr b hu t ch pohovor , je na to upozor ujeme, jaké slova by m li a nem li vyuívát. Když mají soudní jednání, probíráme, si co tam budou íkat, nebudou íkat, probíráme i oble ení, aby tam nep izli s tri kem a nápisem marihuana nebo triko s velkým obrázkem apod. Takže samoz ejm i to probíráme. Ten p íjímací pohovor to jsem íkala, to tady samoz ejm máme, p ímo zam ené programy, které se zam ují a u0 na oslovování, telefonování, p íjímací pohovory nazi chlapci si jí0 nacvi ují, když si jdou nap íklad o n co za0ádat na ú ad práce, co pot ebují. Jak si o to služnou metodou eknou nebo jak se zeptají, prost nevím m ůete mi to vysv tlít, ale samoz ejm i to

s nimi probíráme. Když mají závěrečné zkoušky, aby byli obléčení slušní, aby mohli společně obléčení. Když s nimi jdeme do divadla, tak aby byli nějak obléčení. Když jsme s nimi chodili do tanečních tak museli mít společně obléčení, tak k tomu je samozřejmě vedeme. Když mají potom společenské události, jako je maturitní ples také jsme se zlí podívat, a i u odborných oborů mají plesy tak to obléčení aby k té události vypadalo, hlavně naši chlápci hodně ezí to obléčení, aby jim sluzelo, aby ladily a neměli na sobě nějaké oděry nebo zpinavé obléčení. Jsou tam ty tendence, aby byli upraveni, navoněny a moc vypiglování.%

Práda bych se Vás zeptala, zda eýíte netiketu nebo mobilní etiketu jak komunikovat na sociálních sítích?Í

sTak já s nimi ezím to, že já je mám na facebooku mám jakoby na práci pracovní facebook, mám to, abych jim byla blíže, a např. na to, že když jsou ve škole, a já něco potřebuji, nebo když jdou k výsledku, když jsou na útoku, tak to bylo to prvotní, proč jsem si dala facebook, že když je chlapec na útoku, tak abych věděla kde je. Já nechci po nich, aby mi ekleli adresu, patro budovy atd. ale chci vědět, že je prostě někde tam a tam a v pořádku, vrátí se když? Anebo samozřejmě dle toho útoku, co se stalo? Proč se to tak děje? Jindy se stane, že ti chlápci zkratují, že je nějaká situace se slehovou nebo prostě, s jiným chlapcem na oddělení nebo ve škole nebo s rodinou. A oni potom zkratkovitě jednájí, že to zabalí, jdou pryč a pak to neezí. A od toho jsou tady, aby se naučily ezít ty problémy, a od toho tam mám ten facebook. A oni mi píší: jsem v pořádku a přijdu, a vychladnu, anebo mi napíší, mám problém něco se děje. Protože s některými chlapci si v úvozovkách jen píší, neosobně s nimi hovořím. Protože, když jim se líp píše, líp to popíšu. A i ezíme o ehavá témata, tak když bych s ním mluvila osobně, tak psychicky by to neustál, kdežto za tím pořítem to líp ustojí a líp se domluvíme. Tak proto facebook samozřejmě mohu i reagovat na ty zprávy, které oni tam píší o sobě a tak, ale převážně jsme domluveni, že to co tam píší je jejich osobní věc. Já nemám potřebu, je za to nějak postihovat, a když bude psát, že mám problémy a chce spáchat sebevraždu, tak se ho budu ptát a ono to z toho rozhovoru vyplyne.

Co mám tuto komunikaci i s chlapci, kteří jsou u nás nejsou z důvodů zletilosti, takže se to udržuje. Takže víme, jak se jim daří, jestli zvládli tu realitu, anebo ne. Pak se mi stává, že oni se ozvou nebo ozývají. Dají vědět, jak se jim daří, jestli pracují. Když jsou hozi v Praze, píší mi: můžu se zastavit, tak se zastaví a pohovoříme. To je ten

facebook, jde o to, že my s nimi pracujeme. Jak jim je 18 a odejdou od nás, my už se vlastně o nich nedozvíme, jak to mají dál.%

8. Jsou u vás dlouhodobí klienti, kterým pomáháte se startem do života.

Poádáte pro ně podmínky o etiketu a i jaké podmínky?

A. Pokud ano, z jaké nabídky vybíráte?

B. Pokud ne, uvítali by jste podmínku a na jaké téma, etikety?

Už to probíráme s nimi už před odchodem do samostatného života, podmínky co se týká bydlení, dalšího studia aby měl finanční zázemí, a ta etiketa jak si všechno bude muset obstarat sám což je pro ně které chlapce zok, když zde to mají vzít za řízení a pak s blížící se zletilostí je necháváme určitě v cí, aby si zařídili nebo pod dohledem personálu, aby si zařídili sami. Že už mají v té volnosti, samozřejmě před 18 lety je to jak kdy. Když je třeba chlapec ve 2. 3leté zkoly a víme, že bude chtít pokračovat v tom započatém studiu a bude chtít zůstat u nás, tak vlastně tím že on pak přijde na naše soustředění které se v soustředěné době nazývá ubytovna tak tam už vlastně je ta příprava, kde samozřejmě zletilí mají více pravomocí, ale mají i více povinností, než ty nezletilí. Což víme, že ty nám někdy chlapci sklouzávají do toho chování těch nezletilých. A my jim říkáme hele ne, ne, ne ty už jsi zletilí, takže se rozhodni. Je to na tobě, my tě podporujeme, a už to bude tak i onak, ale samozřejmě musíš být seznámený s tím, co tě čeká, a když nepůjdeš do zkoly, poneseš za to sankce v rámci toho soustředění ubytovna. Těba budeš vykázan na den. Nebudeš tady spát. Což je pro naše chlapce velmi markantní, protože oni nemají, kde by spali. Jinak samozřejmě pomáháme, vezíme to bydlení, ve spolupráci, co se týká s rodinou s orgánem sociálně-právní ochrany dětí. O té etiketě, **myslím si, že základní podmínka není na zkodu.** Že bychom asi ji to budou slyšet, tím to bude pro ně o to lepší.

Takže vy si ty podmínky dáváte sami? **Ano,** je to tak v rámci té přípravy na soustředění mají vlastní přípravu na tu svoji budoucnost máme s nimi i individuální konzultace, kde probíráme i to citlivé téma rodinné vztahy, kde budou bydlet. Protože, když už jsou, tady nějaký ten rok mají tady určitě zázemí jistotu pocit bezpečí, protože v dě, na něm jsou. Jsou tu určitá pravidla, když se pak vrátí do rodiny tak tam to není a je to pro ně těžké se na to zorientovat a zvládnout to v těch 18 letech, takže si s tím samozřejmě trošku neví rady.%

9. Myslíte si že, pevný základ, pravidla a normy je to, co vaší klienti potřebují?

Ano, určitě. Dokonce to i samy vyžadují. Ty hranice ty pravidla máme, n jak nastavené **jim to vyhovuje**. Oni **v dí, na em jsou**. Mají určitou **jistotu**, že nebudeme mít nějaký ten zavedený názor. Nebo když máme pravidla, tak to s nimi diskutujeme, v dí o tom. Naopak pak nám chodí d ti, že to co jsme je naučili třeba s tou hygienou, že u nich doma to není a oni jsou z toho potom takový jako zpatný, no. My to tady máme takto nastavené, že chceme, aby chlapci měli uklizeno, dle našich představ. To nemusí znamenat, že to té rodině stačí nebo, že na to pohlíží jinak. Ne když je to pro ty kluky ne když i zok, že to z domova neznají, co se týká třeba hygieny.%

10. Z jakých důvodů jsou d ti v diagnostických ústavech, výchni víme, nebo alespoň tušíme. Ale co je toho, podle Vás, příčinou?

Štěpán příčina je celá řada, je to vlastně několik příčin pro nám tady chlapci skončily. Vždycky nezvládly **docházet do školy, krádeže, trestná činnost a neměli pevné rodinné zázemí**. Také aby si s nimi někdo pohovořil, přijde mi, že to tam ne když není. Chybí jim pochvaly.%

11. Dokázal/a byste, pojmenovat důvody jejich agresivity?

Mezi důvody agresivity, to může být, že oni **ne tomu neporozumí**, myslí si, že to může být **podle nich** a pak mají důvody chovat se agresivně, anebo si tím chtějí něco vydupat, tou agresivitou tzv. manipulují nebo to je jejich naučený vzorec chování. Nemusí to být ani z rodiny, ale z té **společenské skupiny**, že se to od nich očekává a že se takhle budou chovat.%

12. Vede individuální přístup ke klientovi, i práce v malých kmenových skupinách, k viditelnému snížení v používání vulgarismů a agresivity?

Názvy výzkumné skupiny jsou po osmi chlapcích, **myslím si, že ano**. Když jsou ty skupiny menší, tak je ten přístup individuálnější. Tzv. ten vychovatel zná ty chlapce dobře a tak dobře ví, co si může a nemůže dovolit, a aby nedělal. Když už, to ten chlapec neustojí tu konverzaci, komunikaci tzv., že předejde té agresivitě. Na druhé straně Ti chlapci už také v dí a znají toho vychovatele- pracovníka a už je tam vztah. A když mají psychické problémy tak si myslím, že tam k **agresivitě nedochází ba naopak**. Když to potom vidí, můžeme mu říct svidím, že nejsi v pohodě, nebo si zaboxovat, a to že

sebe dostanez. A p i tom se rozpovídají. A n kdy si je stáhneme a ekneme spoj , dej si kafe, aj tady pohovo íme%on se zklidní a za neme hovo it o po así a pak se postupn dozví, co se stalo. Tak0e si myslím, 0e ím jsou skupiny menší tak je to lepší. Víe je to rodinn jzí, proto práv máme tolik t ch program na odd lení, co se týká té etikety, p ijde mi to takové lepší.%o

13. Jak se Vám s agresivním jedincem pracuje?Í

sTe jsem to popsala, zále0í samoz ejm jak, který jedinec a také co je tím spouzt em té agresivity, jestli je to rodina nebo zkolní povinnosti, 0e si neplní nebo nepohodl se s ostatními chlapci, anebo prost nechce plnit, te se to nahromadilo a bouchlo to a te co s ním dál, tak0e to jsou r zné t ch agresí. **Tohle ne ezím**, pokud ten chlapec je v agresi, tak se **sna0íme toho chlapce uklidnit**, a pak zjistíme, co se stalo.%o

Rozumím, takýe Vám to není lhostejné? A po ád s ním pracujete. Z mé zkušenosti jsem nechávala d ti uklidnit.Í

sAno, to je jak u kterého jedince. N kterému se t eba na tom odd lení n co nelíbí, vzteky bouchne do zdi a jde na pokoj a zklidní se. N komu pom 0e tady tohle, jinému ten box, n komu zase, 0e si s ním promluvíme, mimo skupinu a hovo íme o n em jiném. A n kdy to bývá hodn individuální. Ale samoz ejm , pokud jsou v téhle fázi, nemá smysl, jezt jim tu agresivitu zvyzovat.%o

Je vid t ýe doopravdy pot ebujete ty d ti hodn dob e znát, abyste s nimi, a na nich, mohli pracovat.Í

sNo práv , u ka0dého je to trozku jiné, ka0dý reaguje trozku jinak a ty spouzt e jsou jiné. N kdo se prost v uvozovkách jenom vzteká, 0e n co musí ud lat. Musí ud lat ten domácí úkol, jinak nep jde na vycházky a to je prost jenom jeho forma, jak dává vzem najevo sJá to nechci d lat. A já chci na vycházku hned!%o

14. Jste ýena Ě muý?Í sžena.%o

15. V k od 18-26, 27-35, 36-50, 50 a více?Í s27-35.%o

16. Délka vaýí praxe od 0-4, 4-7, 7-10, 10 a více?Í s10 a více.%o

1. Jaké metody výchovy používáte při vaší práci s mladistvými?

Asi jste slyšela, že tady u nás je re0imová terapie, tedy používáme ten re0im v té nazí výchov , vze je dáno striktn jak denní program, který je rozd lený na minuty 0ádné vybo ení není 0ádnoucí. Ta re0imová terapie se opírá o docenta Skálu ten jeho re0im a terapie není vybo ení 0ádné 0ádnoucí. Na individuální práci máme vymezený as na nazích skupinách, které jsou v po, út nave er a potom ve st, to je skupinový pohovor. Potom máme možnost si chlapce vytáhnout na individuální pohovor a ten se d lá, kdy0 je problém, kdy0 chlapec ekn me vystartuje po n kom z mých koleg , pokud bych to byla já tak by ho odvedl n kdo z mých koleg tak ho odvedu já. A potom s ním individuáln mluvíme.%

2. Je uplat ován individuální přístup ke klientovi?

Jsou tady práv specialisti psycholo0ky a etopedi, my na to nemáme moc as. Kdy já uplat uji individuální pohovor, tak je to kdy0 s nimi jdu na vycházku a vycházka je 4 hodiny, tak se stává, 0e chlapci jdou a sami za nou povídat o t ch svých problémech. Jsou mimo prost edí, je na to as a jsou uvoln n jí. Tak to jde, ale jinak na tom abych ekla pravdu te v téhle té dob , je jich 30 a je jich 10 na jednoho vychovatele je to trozku t 0ký proto0e ti, kte í jsou více problémoví, ti se prost prosadí a t m d tem je t eba se více v novat. Já to jako vnímám, 0e na ty bezproblémové je mén asu. Ale zase ty bezproblémoví se dostanou na tu vycházku, ale ty problémoví ne. A t m se m 0eme v novat zase takhle individuáln . Ale jak íkám specialisti jsou psychologové, ti kluci, kdy0 mají fakt problém, tak jsou nau eni to ezit s nimi. I kdy0 mi kmenoví vychovatelé, o tom problému víme a radíme jim, zkus dojít za paní psycholo0kou za panem psychologem. Pak mají sebehodnocení, to je pro celou komunitu, to jsou hodnocení dopoledních inností je v0dycky po ob d ka0dý den, kdy ka0dý z nich musí íct, kde ten den byl, co d lal a jak byl hodnocen. Postaví se p ed celou komunitu, a pokud je zase n jaký problém, sedí tam vzichni, co s tím chlapcem byli dopoledne tak pokud je pot eba tak k tomu eknou své. Pokud se ten chlapec zeptá, pro jsem nedostal plný po et bod , tak ten doty ný mu to vysv tlí. A slyží to vzichni, tak0e to je po ob d a ráno po snídani, to se hodnotí zase ta ást, a0 do té snídan , íkají, co d lali, zda získali n jaké body. Tak to je vlastn 2x denn a v ned li ve er se hodnotí

celý uplynulý víkend. Jak se chovali, zda m li návzt vu, jak se m li, kdy0 m li dovolenku, kde byli, a jaké to bylo, v jakém stavu se vrátili, to se d lá v ned li ve er.%

3. P Metody výchovy, které pouýváte, jsou podle vás ú inné?Í

sTo nem Ou ani íct, kolikrát bych jim uzt d ila pár polí ek, ale Oe by to asi bylo ú inn jzí. Ale ano, snaÓíme se, aby to bylo ú inné, samoz ejm vysv tlováním, my máme jenom v0dycky, íkám jenom 2 mo0nosti **dobré slovo a body**, kdy0 dobré slovo sel0e, nastupují body, mínusové samoz ejm , tak0e v0dycky se to snaÓíme vzechno vysv tlovat, a kdy0 to sel0e, nechce to pochopit, o co jde, tak nastupují ty body. Tak nemáme nic jiného.%

4. PCo nejvíce klientovi pom ýe?Í

sHm, to je ale individuální, n komu pom 0e to **dobré slovo**, nebo kdy0 si o svých problémech povídá a n koho holt zastaví, a0 pak ty **mínusové body**, co0 pak pro n ho znamená omezení výhod. Kdy0 jsou v mínusu, nedostane se na ty vycházky, nedostane se sám na dovolenku, nedostane se do práce, tak se v tzinou vzpamatují a za nou zlapat. N komu to holt trvá déle, n komu to trvá mén .%

5. PJsste za ízení, které se zam uje na profesní vzd lávání, myslíte si, ýe je spole enské chování a etiketa pro mládeý do budoucna d leýtá?Í

sUr it je, je moc d le0ité a nazi kluci to nemají sob vlastní.%

6. PZjijí ujete, zda mají, i nemají klienti ústavu znalosti ve spole enském chování a v jaké oblasti?Í

sOb as zastupuji ve zkole, a co je mé první donesu si knihu od pana řpa ka a d lám s nimi kvíz, to je oblíbené. **Ale musím íct, 0e nejenom nazi kluci, ale celá spole nost nemá pov domí o n jakém spole enském chování a to nem 0eme od nazich kluk vy0adovat.** Ale as od asu se stane, 0e je s tím seznámím a spolu nejdeme nikdy do hloubky. Ale alespo , aby v d li, 0e kdy0 p jdou se 0enou, alespo jí vezmou tazku. Otev ou dve e a pom 0ou, do kabátu co0 fakt nev dí. Nebudou se rvát do tramvaje,

moje oblíbené téma je, kam jdou, kdy0 jdou do schod a ze schod . Tak já si myslím, že to d lá i pan u ítel, že je s tím seznamuje, že oni nemají pov domí.%

7. S etiketou se setkáváme dnes a denn , aniž si to uv domujeme. Jsou to pravidla, normy, zdvo ilosti, které íníme automaticky každý den. Prosím ozna te ty, které p edáváte, praktikujete ve vztahu s vaými klienty.

Konverzace

Pozdravy

Stolování

Spole enské odívání

B ýné spole enské události nap . p íjmací pohovor

Pracovní spole enské události

Netiketa a Mobilní etiketa

Jiné a jaké?Í

sMyslím, že všechny, protože stolování je u íme, oblékání samoz ejm , také pan u ítel s nimi d lá p íjmací pohovory, u í je psát životopisy tohle všechno, kdy0 se budou ucházet o práci, kontakty, ú ady práce tohle všechno d láme. U netikety a mobilní etikety si povídáme o tom jak se nap íklad rozejít s dívkou, že p es mobil esemesky a email, facebook se to doopravdy ned lá. Já to s nimi probírám, ale je to na nich.%

8. Jsou u vás dlouhodob jí klienti, kterým pomáháte se startem do ýivota.

Po ádáte pro n p ednáčky o etiket a p í jaké p íležitosti?

A. Pokud ano, z jaké nabídky vybíráte?

B. Pokud ne, uvítali by-jste p ednáčku a na jaké téma, etikety?Í

sAno máme dlouhodob jí klienty, na p ednáčky chodí, chodí za nimi i psycholog a p ípravují si pro n r zná témata, tak jsem si jistá, že i zde jsou tyto p ednáčky v nované etiket a jejímu pou0ití v ýivot . P ednáčky d láme sami i máme možnost si í vybrat, máme fond, z kterého m ůeme na toto erpat.%

9. Myslíte si že, pevný ád, pravidla a normy je to, co vaí klienti pot ebují?Í

sTo je pesn ono, to je ten re0im, pravidelnost, pravidla, která pot ebují. Oni to samoz ejm ze za átku bojkotují a necht jí to. Necht jí se pravidl m pod ídit, ale kdy0

u0 je pak vezmou n jakým zp sobem za své tak je to pro n osvobozující, kdy0 v dí, co se bude kterou hodinu, minutu d lat. Netápou. Kdy0 potom od nás odcházejí do jiných ústav , jsou p ipraveni, máme na to kladné odezvy. Jsou p ipraveni na to, 0e bude n jaký re0im a 0e bude pot eba d lat, co se po nich vy0aduje. Kde0to kdy0 dostávají kluky jen tak z ulice tak íkají, 0e to jsou problémy. Tak na tohle to my jsme dob í.%o

10. PZ jakých d vod jsou d ti v diagnostických ústavech, výichni víme, nebo alespo tuýíme. Ale co je toho, podle Vás, p í inou?Í

sKdy0 se jich zeptáte: pro myslíz, 0e jsi tady? Vzichni vám v tzinou eknou, matka m sem dala. Jednozna n popírají svoji vinu. A kdy0 se pak s nimi pracuje, tak na t ch nazich skupinách, komunitách s psychology s etopedy, tak za ínají mít náhled nad tou svoji situaci a jsou ochotni, potom p ipustit, 0e kdy0 d lali problémy, tak 0e ten problém nevznikne ze dne na den. Taky sem p ívád jí zázkoláctví, drogy, alkohol a innosti s tím spojené kráde0e, proto0e na to nemají, kdy0 je rodi e nemohou sponzorovat tak se krade, d lá se trestná innost, tohle je nej ast ji-zázkoláctví trestná innost.%o

11. PDokázal/a byste pojmenovat, d vody jejich agresivity?Í

sTady u nás? Tady u nás, necht jí dodr0ovat pravidla, my jak to tady máme postavené tak opravdu trváme na tom, 0e se ekne, co se bude d lat, tak se bude d lat. Je nás tu 12 a vzichni se sna0íme a pracujeme vzichni stejn , táhneme za jeden provaz, my vzichni trváme na tom, dodr0ování pravidel. A to je p í ina té agresivity, t ch agresivních jedinc , proto0e oni necht jí dodr0ovat ty pravidla a s tím je spojeno zase bodování.%o

12. PVede individuální p ístup ke klientovi, i práce v malých kmenových skupinách, k viditelnému snýjení v pouýívání vulgarism a agresivity?Í

sU nás není 0ádoucí na to, abychom si s klienty d lali n jaké vazby, pokud by to tak bylo tak by to tak fungovalo. My nem 0eme ani já to nechci mít s klienty 0ádné tajemství. Vzechno ezíme na skupin , proto0e to p ínází problémy. N co nám ekne a pak ekne, já jsem to paní u itelce ne íkal. To ne vzechno se ezí v komunit nebo skupin , tak0e individuální práce ano, ale spíz chceme, aby to bylo sm ováno na psychology, to my taky samoz ejm máme n jakou individuální práci, ale pokud my

chce n co sd lit, tak já mu eknu, 0e to probereme na skupin . Proto0e, pokud bychom se n jak citov anga0ovali, tak pak by to fungovalo, ale jenom ve vztahu ke mn . Ale my pot ebujeme, aby zlapali po ád. Já to mám vyzkouzené za t ch 10 let, pokud se mezi klientem vytvo í n jaká vazba, tak on m poslechne, ale neposlechne ty druhé. A sní0ení agresivity, by potom fungovalo jen ve vztahu k tomu ur itému lov ku. To jsme tady m li, já Vás mám rád, ale jeho nesnázím. Tak0e tla íme je k tomu, abychom nem li mezi sebou tajemství. Abych vzecko d lala se vzema, a aby to bylo pr hledné.%

13. Jak se Vám s agresivním jedincem pracuje?Í

sřpatn , proto0e stáhne na svou stranu jezť ostatní. řpatn , proto0e tady máme kluky, jaké máme s poruchami chování, agresivní t ch je ím dál tím víc, psychiatrických p ípad stále p íbývá.%

14. Jste ýena Ě muý?Í sřena.%

15. PV k od 18-26, 27-35, 36-50, 50 a více?Í s36-50.%

16. Délka vaýí praxe od 0-4, 4-7, 7-10, 10 a více?Í s10 a více.%

P íloha E Ě Rozhovor s respondentem . 5

Datum: 28. 3. 2014

1. Jaké metody výchovy pouýíváte p i vaýí práci s mladistvými?Í

slá si myslím, 0e to prost edí diagnostického ústavu je takové, 0e se zde pracuje s re0imovou PHCE terapií, jsou tam n které prvky práce s mláde0í se skupinou nebo mláde0í jak jsem íkal. Co to obsahuje v podstat , kdy0 se zde ten systém práce dával dohromady tak jsme se inspirovali, Skálovým re0imem tedy to, co d lal docent Skála s alkoholikama u Apolyná e. A ta tradice toho sahá do poloviny 80let. Zde se to zavád lo 1975, spo ívá to v tom, 0e prakticky od rána do ve era pro ty kluky b 0í n jaký program. Programy jsou s r znou náro ností t eba na fyzickou stránku, s náro ností 0e ty kluci musejí o n em p emýzlet, n které programy mají samoz ejm zájmový charakter, program je v podstat i zkola. My tedy zkolu nemáme, ale diagnostické t ídy tzv. 0e v t ch t ídách neprobíhá klasické vyu ování, 0e by t eba byla hodina matiky, fyziky. I kdy0 t m základním p edm t m se tam v nují, ale spíze jde o dopln ní a ty kanto i musejí k tomu klukovi p istupovat hodn individuáln , proto0e ka0dý má

n jakou jinou v domovní nebo znalostní zkušenost. Takže i to zadávání těchto úkolů i té práce je individuální a hodně tam dělají výtvarných činností jako například keramiku. Pan učitel s nimi dělá okruhy typu problematika drog, finanční gramotnost, orientace na pracovním trhu, jako například CV, a i jiné věci, které se jim hodí v dalším životě. Tím jsem chtěla říci, že to není svázané hodina má jednotlivých podmínek. Takže škola je v podstatě program a alternativa k tomu, je pracovitě zt., že 2 skupiny jsou vždy ve škole a teď je v práci a ta práce je vztahem pro nějaké firmy a to jsou třeba úklidové práce, vyklízení objektů atd. Děláme třeba pro Kompakt a kluci jsou za svoji práci placení, a i když musíme mít i na mysli, že my jsme i diagnostické pracovitě, že bychom mohli i odpozorovat jak se kluci umí k této práci postavit. Jaká je naladnost i na školní práci, protože vztah z nich usiluje o to, aby se dál učila nebo vzdělávala. V pondělí odpoledne mají program komunitního sezení, říkáme tomu úko. Kdy se sejde celá komunita těchto klientů se mnou a psychologem a je to taková vzájemná vazba toho co se tady děje. Oni tam mohou přijít s jakýmkoliv problémem a snažíme se ho tam vyřešit. Samozřejmě trochu jinak, než oni jsou zvyklí. Jde vlastně o sociální sdílení problémů. V úterý je hlavní program sportovní soutěže, mezi skupinami. Ve středu to jsou skupinové pohovory, to znamená, že tam je ten vychovatel té skupiny a pracuje trochu s tou dynamikou skupiny se vztahy, které tam jsou. Ve čtvrtek zase je to ladění, na tu fyzickou stránku nebo náročnost, říkáme tomu programu terénka. **Terénní terapie** musejí nabíhat kvanta kilometrů, ale nyní, už je to zjednodušené na Kupř v běhu i na 12 minut a jezdí další sportovní aktivity. V pátek hlavní program je týdenní hodnocení od pátku do pátku. Kde jeho podmínkem je, jak se dokáží přizpůsobit a jak se chovají při různých aktivitách v rámci programu. A i když ti kluci jsou pod **knoutou, n jakých plusových a minusových bodů** a je to spíš, že jako my dospělí je upozorníme těmi body, že dělají něco dobře a popíchnou zpátně. Oni začínají s nějakým počtem bodů a končí s nějakým počtem bodů, které v práci dostávali a **na základ toho jsou odměňováni**. Kapesné, vycházky společné, samostatné, popíchnou víkendová dovolenka. Týdenní hodnocení probíhá s panem editorem, a je tam trochu sebehodnocení. Musejí se tedy vyjádřit, jak se jim daří, co se jim povedlo, popíchnou nepovedlo. Sobota je v nově odměnovým akcím, v úterý toho že v sobotu máme návštěvní den. Kdy kluky mohou navštívit rodiče nebo rodinní příslušníci, popíchnou jiné aktivity sportovního charakteru. A tak to běží pořád do kola, proto se snažíme dělat i aktivity mimo ústav z hlediska toho diagnostického. Abychom ty kluky viděli z trochu jiných podmínkách než tady v tom uzavřeném prostředí. Takže děláme pro nějaký týdenní pobyt na horách, myslím lyžařský. Jsou tedy ubytování na chatě a musejí se o všechno postarat, to znamená,

uvažovat si, zprovoznit si ten objekt a mají tam aktivity typu, že jeden den musí vylézt na Sn Oku. Ili to je taková troška záť 0 na tu fyzickou stránku, ale lépe e eno nau it se p ekonávat n co jakoby obtí0ného a náro ného atd. V lét pro n d láme stanový tábor, tam jsme 5 ned l v Po átkách u Pelh imova, zde se celý ústav zav e. Je to pracovn relaxa ní tábor, dopoledne je pro n zajizt ná práce v lese pop . u místní organizace a odpoledne mají jako, kdy0 je na tábo e. To si myslím, že se vztahuje k t m metodám a program m.%

2. Je uplat ován individuální p ístup ke klientovi?

sSamoz ejm musí být. To hodnocení musí být a je takové, že bych ekl, že v zichni jsou na tom stejn , je na tom vychovateli, aby to dokázal n jakým zp sobem posoudit ty možnosti individuální ka0dého toho klienta. Individuální p ístup podle m spo ívá v tom, že ty kluci sem samoz ejm p icházejí s adou problém , a kdy0 i mnohé ty problémy jsou společ né ale je to pot eba ezit samostatn , to je také individuální p ístup toho u itele že pracuje, jako kdyby byl v malot ídce má více t íd, hlavn to uplat ují naze psycholo0ky. S t ma rukama prakticky hovo í jednak z jejich zájmu kdy0 kluci pot ebují a myslím si, že i z vlastní iniciativy že se soust edí a sna0í se n kde hned na za átku soust edit se na problémy, které ty kluky zajímají nebo n jakým zp sobem jsou pro n ty hlavní atd. Takže oni sami ty kluci n kdy p íjdou a iniciují to a oni jsou v podstat pro n takové vrby. Individuální p ístup, je i to individuální hodnocení, které je ve tvrtek a pátek asi by se to tak dalo íci a samoz ejm jsou n jaké meze a hranice které by se nem li p ekratovat, to znamená, ty kluci by m ly cítit, že to je spravedlivé, aby to bylo p íjatelné pro všechny.%

3. Metody výchovy, které používáte, jsou podle vás ú inné?

sJá si myslím, že prost edí jako diagnostického ústavu, kde je r zná variabilita t ch problém s kterými ty kluci p icházejí nebo v bec u0 jací ti kluci jsou tak toto je možnost jedno z mála ezení jak k tomu p ístupovat. Ka0dopádn je to o tom že musí mít n jaký program a musí mít n jakou zp tnou vazbu, že se jim da í, pop ípad neda í. Ale spíz da í, samoz ejm snaha dosp lých je spíše vyhmátnout to pozitivní a to co by je mohlo dál jakoby motivovat, není to jednoduchý, protože samoz ejm nem 0eme p ed nimi, jakoby p ed n kterými p estupky a problémovým chováním zavírat o i, d lat jako že se

nic ned je. Tak0e si myslím, 0e ta re0imová terapie je i s trozkou individuálního p ístupu, t ch psychologek, tak si myslím, 0e to sedí. Po ád je pot eba mít na mysli, 0e jsme diagnostický ústav, 0e hlavní metodou té diagnostiky je to pozorování, tak0e my také musíme sledovat, jak se v t ch situacích zachovají, jak reagují, jestli se to dá n jakým zp sobem zobecnit, potom t m dalším následným za ízením následn doporu it na em se dá stav t, co s tím klukem by bylo dobré d lat.%o

4. Co nejvíce klientovi pom ýe?Í

sTo by bylo zajímavé se jich zeptat, já si myslím, 0e jim m 0e pomoct to, 0e o n n kdo projevuje zájem, kdy0 mají nízkou výchovnou autoritu, samoz ejm mají problémy, v podstat mnozí se sem kv li tomu dostali, nerespektovali od u itel po rodi e a tak dále a a0 dost asto je zatím to, 0e nem li t eba i doma prostor pro n jaký sv ení se povídání si jo. A oni kdy0 o tom jako je i p emis ujeme do t ch dalších za ízení my, kdy0 s nimi jedem tak já se jich ptám: kdo nebo s kým jsi tady vycházel? M l jsi tady n jakého vychovatele, s kterým sis rozum l? A v0dycky to n kdo je. A na otázku s kým si výrazn nerozum l, tak to v tzinou neodpoví jo, anebo v tzinou nikdo takový není, anebo jsou to lidi, bych ekl, takový hodn d slední a oni samoz ejm s tím se obtí0n vyrovnávají. Ale to, 0e se jim n kdo v nuje, oni to vycítí a do jisté míry jsou za to vd ní.%o

5. Jste za ízení, které se zam uje na profesní vzd lávání, myslíte si, ýe je společ enské chování a etiketa pro mládež do budoucna d ležitá?Í

Já si myslím, 0e ano. S n jakou morálkou a tímhle s tím jsou ty kluci rozhodn na ztíru, 0e jo. Já si vzpomínám, kdy0 jsme t eba jezdívali a to u0 je hrozn dávno, kdy0 jsme s rukama na hory to bylo s ubytováním tak v n jakém prost edí hotel a najednou ty, kte í tady v podstat neum li vzít ani l0i ku do ruky a prost se tady p i stravování chovají jak zví átka tak najednou v tom prost edí kde bylo prostírání nebo snídan zvédkým stolem, oni se dokázali p izp sobit a sna0ili se chovat tam tak jak to je zvykem. A te myslím, 0e tady já nevím, kdy0 v bec zná stravovací zvyky nebo na chování p i stravování dáváme velký d raz a v bec společ enské chování to je chování

Oni jsou na ztíru. Také hodná ch program je laděných na to aby ty kluci se ušli společenskému a lépe se chovali sociálně. Oni jsou v tzi, jak já říkám, kdyby se konalo mistrovství světa na koho nazvat první, tak to oni by vynikali. Určitě by dostali nějaké medaile, a když mají něco pozitivního, příjemného tak to nedokážou, takže dejme tomu, že tomu je i tak trochu ušimé. Děláme to třeba i na té komunitě. Například si jako předávají dary, nějaký dar, odměnu, ale musejí vždycky říct: pro mě to daruje. A už to, že on to neekne, dávám Ti to, ekne, dávám mu to, on oznamuje, mě nebo tě ostatním, že to nedokážou říct přímě.

6. Zjistíte, zda mají, i nemají klienti ústavu znalosti ve společenském chování a v jaké oblasti?

Já si myslím, že toto s nimi dělají pan učitel, že i ty na který okruhy se týkají i toho společenského chování. Jestli to zjistíme samozřejmě, jak to probíhá, to pozorování my si ty poznatky nějakým způsobem přidáme, máme tedy takovou databázi a vždycky ty lidi co s těmi chlapci dělají, tak to každopádně za každou službu musí zapsat, nějaké ty zápisy. Pjdou na vycházku a už to jak se venku chová, jestli tam huláká na ty slepice nebo nehuláká, jestli je s tím vychovatelem a ptá se ho na něco, jestli ho něco zajímá, jestli když půjde do tramvaje je schopen skutečně pustit starší osobu sednout a to se samozřejmě sleduje a myslím si, že i ty dospělí jsou schopni jim toto nějakým způsobem říci. Protože, když to tak musím říci, jsou společensky neomalení.

7. S etiketou se setkáváme dnes a denně, aniž si to uvědomujeme. Jsou to pravidla, normy, zvyklosti, které máme automaticky každý den. Prosím označte ty, které předáváte, praktikujete ve vztahu s vašimi klienty.

Konverzace

Pozdravy

Stolování

Společenské odívání

Božské společenské události například přijímací pohovor

Pracovní společenské události

Netiketa a Mobilní etiketa

Jiné a jaké?

„Takhle konkrétně u nás mobility nevedeme a my jsme to dělaly, i proto jsme tady
měli návštěvu z kanceláře ombudsmana a tohle nám vytýkali samozřejmě i internet my
jsme jim říkali, že je neúčinné, že prostě v tuzina z nich má problémy právě
v navazování sociálních vztahů nebo podobných sociálních vztahů a že je neúčinné
jakoby vnať tohle to v tomhle tom světě, a že je účinné jen v reálných situacích a
takže oni potom řekli, že jsme to dobře vykonali to. A já si myslím, že to už jste tam
říkala, že ten dospělý, když jde do ústavu za řízení tak ne, že ten kluk má povinnost
nás pozdravit, ale pozdraví vás nebo mě i by Vás **pozdravit**. A pokud Vás nepozdraví,
já vím, že editel na tohle to hrozně dbá, tak na takový ten božný styk, aby uměli dobře
pozdravit. Dobrý den, když odcházím na shledanou, můžete se fajn třeba a ti kluci mi to
říkají tak trošku i úctově proto že se tím můžete věnovat do pozornosti, nebo mají pocit, že
budou mít třeba nějakou výhodu. A někteří jsou až familiární pro účelový úslužný ale
celkově jim tohle to tak trošku chybí. Takže i k tomu je vedeme jo. A třeba, když
probíhá to hodnocení ráno tak ten program za jiná, jakoby my tady máme jezt
nějakou svénečnou spolusprávu, či je nějaké předseda té komunity a ty jednotlivé
výchovní skupiny mají svého vedoucího, tak předseda předsedá před tu skupinu,
komunitu pozdraví je a řekne: vítám Vás na ranním hodnocení a vítám tady já nevím
koho, tohoto vychovatele, samozřejmě tam je kolikrát vředycky opravujeme, že
samozřejmě se první vředycky říká žena. Tohle jim jezt nějak moc nejde jo, ale musí je
lovit k na to upozornit. V podstatě ten program za jiná tím, že máme rituál přivítání.
Když jsou různí, tak to funguje tak, že když někdo něco potřebuje, chce něco říct, tak
se musí přihlásit. Aby se nepřekřikovali, a když ten dotyčný vstane, musí vstát, tak je
důležitý a v tuzinou oni hned reagují bezprostředně a potom se taky v tuzinou nic
nedoví. **Přijímací pohovory** do zaměstnání to mají v rámci sociální gramotnosti, také
jsme měli program, dokonce i grant, a měli jsme to ve Vratislavově ulici. %

8. Jsou u vás dlouhodobí klienti, kterým pomáháte se startem do života.

Pořadíte pro ně přednášky o etiketě a o jaké příležitosti?

A. Pokud ano, z jaké nabídky vybíráte?

B. Pokud ne, uvítali byste přednášku a na jaké téma, etikety?

**My přednášky děláme v rámci hodin ve škole, ale taky to děláme že jsme si pozvali
Věchého a on je to chlapák on když komu stiskne ruku tak to je že vám skoro
rozdrtí klouby a povídal jim v podstatě o svém životě a to si myslím že to je pro ty kluky
hodně motivující, nebo tady byl Landa, byl tady lovík, který byl asi 3 roky zavřený a**

jeho startovací dráha do kriminálu byli drogy, dostal se z toho a teď jakoby chodí po takovýchto institucích a ne říkám o nějaké slovo Boží, ale jenom omlouvá o tom co to všechno přináší a Ti kluci to vidí na konkrétních lidech.%%

Potom to s nimi asi probíráte, že ano?Í Samozřejmě se to dá jezdit i nějakým způsobem o tom pobavit.%%**Takže ten výběr probíhá jak?Í** Je to individuální záležitost toho vyučujícího koho si pozve, ale je to cílené, aby to tím klukem něco dalo a motivovalo je to. Podle mě je také dobré to, jak oni malují ty obrázky v té škole (co jste měla možnost vidět nad schodizem) tak my jim to tady vystavíme a u toho chceme se, omlouvá se to furt obnovuje tak aby tady byli obrázky těch kluků, který tady momentálně jsou. A potom přes nadaci Slunce a Divadla bez zábradlí jsme pozvaní, omlouvá se si tam omlouvá udělat vernisáž, tak omlouvá se ta práce těch kluků dá jakoby i prezentovat, no a teď jsme začali chodit i na trhy. Tak omlouvá se to co ty kluci udělají, to omlouvá se nějakým způsobem prezentovat.%%**Takže ty obrázky si můžou i prodat?Í** Tak.%%

9. **Myslíte si že, pevný řád, pravidla a normy je to, co vaši klienti potřebují?Í**

Určitě tady je to naprosto bez diskuze.%%

10. **Z jakých důvodů jsou děti v diagnostických ústavech, výchyni víme, nebo alespoň tušíme. Ale co je toho, podle Vás, navíc?Í**

Teď faktor omlouvá se být hrozná moc. Já si myslím, ale každopádně to co je pro všechny situace společný je tam nějaká nepřijemná situace v té rodině v tom výchovném prostředí nebo v té atmosféře, z které oni jakoby vycházejí. A to od takových momentů, kde ty děti jsou skutečně týraní, nebo tady jsou kvůli nějaké tíživé finanční situaci, nemají kde bydlet. Proto omlouvá se máma je s klukem na ubytování přizla o práci a nemá na zaplacení, tak je vyhodí a tak se ocitnou na ulici. Tak omlouvá se ti kluci kolikrát ani nic neudělali, ale je to nepřijemná situace té rodiny. Ty situace, kdy sem vycházejí se za ten čas, jak jsem to sledoval u toho minulého režimu, se to moc nemění. Kluci, který vycházejí z rodin úplných je tam nějaká pevnost těch vazeb, tak mě to vždycky vycházelo kolem 25% maximum a teď jsem se na to koukal za poslední rok a těch kluků z úplných rodin, bylo jen 16 %, to omlouvá se nemůžeme taky svést, omlouvá se jo. Tak omlouvá se myslím si, omlouvá se kdyby se dali ty příčiny nebo ty ekonomické faktory, tak určitě by se to nazlo v tom prostředí, v prostředí toho dítěte. Samozřejmě, jsou tam rodiče, kteří se samozřejmě maximálně vnučí tím dětem, a přesto to nepadá na úrodnou půdu. Spousta tuhle těch kluků, asi by ostatní

diagnostikovali: dnes se tomu říká ta symptomatická ADHD, v téžina z nich odhadují polovina minimálně má specifické poruchy u dětí, což je to taková **zkolní neúspěšnost**.

Asto se s tím nic nedělo, to také souvisí s tím ADHD, takže mnozí si mohou nést tu veriditální záť. To je jasný, ten lov k vidí, jak ty rodiče tady u0 t eba sami byli. Jak jsem tady dlouho tak si tady pamatuji otce těch nazich svých .%

11. Dokázal/a byste, pojmenovat d vodu jejich agresivity?

Ne, tak agresivita je v každém z nás, ale te spíz jakým způsobem je ventilovaná. Oni podle mě jí **nedokážou dobře ventilovat, si s tím poradit**. Ale to může být i agresivita v děť sobě, jakoby dovnitř my jsme tady měli lidi, který mají za sebou nějaký sebezpozkozování, což je. Takže lépe se s nimi nezvládají. A bohužel u nich, je to že oni se na nějaké záťové situace naučily jak reagovat, dejme tomu třeba agresivně tracheálně a jiné způsobem sobě neznají. Tak v podstatě tyto situace se budou opakovat nebo může být i rzný, jo, ale oni na to budou reagovat furt jakoby skoro stejně. Takže my se jim tady snažíme nějakým způsobem zprostředkovat že, jsou i jiné možnosti jak ezit záť a nebo konflikty a tak dále.%

12. Vede individuální přístup ke klientovi, i práce v malých kmenových skupinách, k viditelnému snížení v používání vulgarismů a agresivity?

Tak určitě, **tam bude nějaká souvislost**. Je pravda, že my to máme zakódovaný v těch pravidlech. Právě že, toho soužití nebo v podstatě v tom vnitřním řádu, že jakýkoliv agresivní projev vulgární . verbálně vulgární je předmětem zákonného hodnocení. A je to samozřejmě nějakým způsobem odstupované. Nejvíce postižitelný nebo těch bodů dostanou za nějaké fyzické napadení, ne říkám, že se to děje, ale máme to tam nějakým způsobem kvantifikovaný, ale u0 od toho, že někdo někomu ekne jenom sTy Vole% takže ten dospělý by to neměl nechat bez povzimnutí. Měl by ho upozornit na to, že tohle se nesmí a tohle se trestá a ne říká. Samozřejmě je to těžký, protože oni se dostanou do nějakého afektu. Pak se snažíme to ezit, tak že ty kluky musí od sebe oddělit tu komunitu dát stranou. Rozhodně o tom dost často mluvíme, že když si stoujeme jak to s tím chlupci je, vždycky přijdeme na to, že my jsme nebyli dost sledný. Že jsme je nechali v tomhle tom rozjet jo, v tomhle tom jakoby

nespole enském chování v t ch vulgaritách, 0e jsme to p ehlídli a 0e jsme zav asu neza aly na to, n jakým zp sobem reagovat.%o

PV pr b hu asu sledujete, je ta agresivita nar stá nebo je to stejné?Í

sPokud bych m l mluvit pod dojmem posledních, m síc tak bych ekl, 0e ano. Nechci to tvrdit tak jako.%o

PA v pr b hu t eba 10 let na zp t?Í sJá si myslím, 0e asi ten nár st je.%o

13. sJak se Vám s agresivním jedincem pracuje?Í

s lov k se musí sna0it na konfronta ní hru i kdy0 n kdy to nejde, my nejsme tak bych ekl zainteresovaný v tom ka0dodenním kontaktu a v tom hodnocení, tak0e spíz je to 0e bude problém ve zkole a v podstat ten hoch odmítne, bude v konfliktu s tím u ítelem, tak0e oni volají a my se domluvíme a sna0íme si toho kluka sem vzít a n jakým zp sobem ho minimáln zklidnit, nechci íct moc, ani moc, on kdy0 je v n jakém rozpolo0ení, tak se t 0ko n co rozebírá a hlavn hodn na n j mluvit pop ípad hledat n co do budoucnosti ím ho podchytit, na co by mohl n jakým zp sobem pozitivn reagovat a není to jednoduchý. V programu vzd lávání jsme si vytipovávali p ed t emi roky takové okruhy, co bychom pot ebovali, t eba pro svou práci a toto je jeden z nich.%o

14. Pjste ýena Ě muý. s Mu0.%o

15. PV k od 18-26, 27-35, 36-50, 50 a více? s50 a více.%o

16. PDélka vaýí praxe od 0-4, 4-7, 7-10, 10 a více? s10 a více.%o

P íloha F- Rozhovor s respondentem . 6

Datum: 29. 3. 2014

1. Pjaké metody výchovy používáte p i vaýí práci s mladistvými?Í

sTo je dost ziroký pojem: já si myslím, 0e to je cílený rozhovor, je to p íklad, diskuse je to pedagogická rutinní práce, n které zále0itosti, které se týkají nazí momentální situace. My tady n kdy vystupujeme v rolích maminek, tatínek , babi ek a d de k , ale taky n kdy elíme n jaké agresi a ka0dý kluk je jiný, ka0dá ta situace je jiná a ty metody a formy práce jsou stálý. A ekl bych, 0e postupem asu co s t ma kulkami

děláním, tak si uvědomuji, že velice často jsme se museli přizpůsobit tomu, co se děje ve společnosti. Protože naši kluci jsou velice citliví, spíše na takový ty negativní projevy a my musíme být pořád připraveni na to změnit. Nic co dříve fungovalo před 30 lety a dnes to nefunguje. Teba televizi, když se spustila, to byl zázrak. Nebo magnetofony, to co kluci vnímali jako novinku, něco fantastického, dalo se toho využít, **když budeš hodněj, tak dostaneš** A dneska je to naprosto součástí života, každý z nich má mobilní telefon, kde má spojení se svými přáteli a kamarády, a ekle bych, že komunikace je na úplně jiné úrovni, než byla tehdy. Je pravda že, kluci jsou takoví, jací jsou a musí se přizpůsobovat tomu ten náš způsob práce s nimi.%

2. Je uplatňován individuální přístup ke klientovi?

Je to tak, jak jsem říkal před chvílí, ty kluci každý z nich je jiný jediný společný co je, je jejich zážitek. Aby byli schopni úspěšně ukončit vzdělání, o který se pokouželi několikrát. A k tomu je potřeba individuální péči a každý z nich na to má trochu jiný náhled a trochu jiný problémy. Jsou tu lidé, kterým pravidelně jezdí rodiče, nebo jednou za čas za nimi jedou, nebo jsou rodiče, kteří je u doma v bezpečí. A máme je neustále tady. A každý někdy potřebuje tu individuální péči a máme je neustále tady a každý někdy potřebuje pofoukat bebíčko. Děláme to nejen my, ale dělají to psychologové, které za nimi pravidelně a ochotně docházejí. Jednou za týden se setkávají, pracují s nimi ve skupině a eží s nimi v cíli. A my ty v cíli ekle bych, ežíme za pochodu, každý den něco samozřejmě ve škole, něco s kamarádem nějaký konflikt. Te mi zrovna před chvílí říkal kluk, byl celý zpatný, že byl v autoškole a dostal zpatný hodnocení, málem zavinil smrt svou i toho instruktora a viděl to mraky lidí. Tak jsem se ho ptal, co se stalo, tak je potřeba v těchto situacích toho kluka podržet, a říct mu že každý se může pod tou pokličkou něco naučit a že tam není sám, aby si to vyříkal. Takže skutečně, je to on kdo dělá tu práci, chce říct, že některý v cíli kterých se jich dotýkají, tak může osvědčit řešení cíli ten problém nahlas nebo na skupinovém sezení, protože když se to rozmýšlelo tak u ten problém není tak velký, u se to zdá, že by se to dalo zvládnout, než když si to nechá pro sebe. **Takže individuální práce v každém případě je každopádně užinná.** %

3. Metody výchovy, které používáte, jsou podle vás užinné?

Tak já si myslím, že ne vždycky musíme neustále hledat nový a nový v cíli jak na ty kluky, abychom je dostali do školy. Támhle ta skupina, která dneska, u je docela velká zařinili jsme jenom dole, tam vám to potom ukážou, to byla pracovní skupina, pracovali

pod OPBH, bylo to výhodné jak pro kluky tak pro nás. A postupem času se z pracovní skupiny stala učitelství, bylo potřeba vytvářet podmínky, proto aby ti kluci mohli připravit na to, aby si dodělali vzdělání a je tady určitá provázanost škol tady s diagnostickým ústavem a je potřeba to změnit třeba přístupy, předtím to byli jen děti, dnes jsou to studenti, bylo potřeba hlavně a aby kluci byli schopni se do té školy připravit a ty vychovatelé vytvářet nové podmínky, proto aby se mohli každodenně do školy připravit. Změnit způsob kontroly samozřejmě kontrola zda chodí do té školy, jestli někdo selhává, tak jak to napravit takže tak se mohl za pochodu ty třeba přístupy a co je to je tam takového jiného je ta doba, doba přinesla přístupy a vynutila si změnit třeba přístupy k nim, protože když kluci chodily praskat, měli možnost získat od nás prostě nějakou a nakoupit si. Ale ty kluci potřebují hledat prostě sami, jak získat peníze jak si nakoupit, aby měli na provoz, hledat brigády, tam nastaly tyto změny, a kluci jsou tvrdší sami k sobě. Dneska jim ti kluci tuží, co je to zodpovědnost, a mít jí sami za sebe. Protože oni v podstatě ručí sami za sebe, oni už ví, když tam nebude v té práci tak nebude mít peníze. Nebude moc na dovolenku a nic si koupit. A je to takový uzavřený kruh a to je taky jiná metoda té naší práce a utváří tu změnu, co vytvářejí i ti lidé mimo ústav třeba podnikatelé. To bych řekl, že je to kde jinde. Začali jsme si sami vařit, takže se učí takovýto vci. Dív nám jídlo bylo donášeno, na oběd to ano to chodí, ale jinak musí sami. Mají peníze na den a s tím musí hospodařit. Musí z toho udat snídani, svačinu, večeři a druhou večeři, takže oni za 56,- Kč na kluka, musí vyjít, to vede kluky k hospodaření. A když to neumí tak mu ostatní vynadají, protože když koupí dárky nebudou mít ostatní večeři, takže i to jsou metody práce. %

4. Co nejvíce klientovi pomůže?

Víra, důvěra a láska, ten kluk musí vědět, že ho má někdo rád. Ten kluk k nám přišel velice často, že slyšel: ty jsi hloupý, blbý a že z tebe bude kriminálník a ten kluk se za to stydí, že je takový jaký je, ale drží ho tady **to prostě** co tady je.

Má svojí postel, dáme mu najíst, uvidí domuje si, že je a máme tady kluky rádi. %

5. Jste za řízení, které se zaměřuje na profesní vzdělávání, myslíte si, že je společenské chování a etiketa pro mládež do budoucna důležitá?

Určitě společenské chování je už i mimo v praxi v dopravním prostoru, když s nimi jedeme do divadla, tak si vzímáme, jak se chovají, a když se z akce vrátíme, probereme celou akci i s chováním. %

6. BZijí ujet, zda mají, i nemají klienti ústavu znalosti ve společenském chování a v jaké oblasti?Í

sZijí ujet to pozorováním práv na akcích i tady u nás. P ipravujeme je na pracovní pohovory, ekl bych, 0e ta naze p íprava je na takové praktické ásti etikety, se kterou se budou setkávat b On ka0dý den.%o

7. BŠ etiketou se setkáváme dnes a denn , aniž si to uv domujeme. Jsou to pravidla, normy, zdvo ilosti, které íníme automaticky každý den. Prosím ozna te ty, které p edáváte, praktikujete ve vztahu s vaými klienty.

Konverzace

Pozdravy

Stolování

Spole enské odívání

B ýné společenské události nap . p íjímací pohovor

Pracovní společenské události

Netiketa a Mobilní etiketa

Jiné a jaké?Í

sJsou to základy a hodn komunikace jak p í pracovním pohovoru tak b Oná a písemná komunikace.%o

8. Jsou u vás dlouhodob ýí klienti, kterým pomáháte se startem do ýivota.

Po ádáte pro n p ednáýky o etiket a p í jaké p íležitosti?

A. Pokud ano, z jaké nabídky vybíráte?

B. Pokud ne, uvítali by-jste p ednáýku a na jaké téma, etikety?Í

sU0 jsme takovýchto vzd lávacích program m lí n kolik a ten poslední bylo práv ezení konflikt . Je to dvoudenní v podstat workshop. Tak0e to je dost podstatná ást tady nazí práce. Pracovat s agresí a s ezením konflikt t eba i mezi námi dosp ými. Tak0e ono zase na druhou stranu, kdy0 máte n jaký pevný pravidla a sna0íte se je dodr0ovat a k n emu se upnout tak mo0ná to prost edí není a0 tak konfliktní, jak by se apriori p edpokládalo. Já si vzpomínám: za ínal jsem pracovat na RSO co tam bylo za vztahy s t ma kulkami to nefungovalo, proto0e tam nebyl n jaký ád. Dá se íci, 0e klienti se v n jakém re0imu ádu cítí dob e, proto0e je to pro n tak jednoduzzí, ta situace pro ten 0ivot samotný. Oni si to mo0ná ani neuv domují, ale nebo v po átku si

to neuv domují. Ale když mám nějaké zprávné vazby od nich tak se na to i upínají a do jisté míry, když se něco v té komunitě děje tak to vyžadují i potřeby ostatních. Abychom se drželi pravidel, protože jinak v dělnictvu, což z toho bude anarchie, což je. A jsou někdy, a to přesně spravedlivý, prostě za každou cenu to dodržovat pro všechny. Oni nedokážou odlišit individuální zvláštnosti, nebo i u sebe samotných. %

9. Myslíte si, že, pevný řád, pravidla a normy je to, co vaši klienti potřebují?

Oni se sem dostávají, že ty pravidla a normy nedodržují. Chování, společenské normy, pracovní, vztahy v rodině. To všechno popírali a najednou, když přijdou do diagnostiky, tak je to něco úplně jiného. Jsou zásady, normy, pravidla, která se musí dodržovat, a já jim neustále říkám: představte si kluci, že budete na ulici a pojedete autem vlevo. Jak to asi dopadne? Jeden karambol vedle druhého, takže jestliže nejsou normy, tak je potřeba se na nich domluvit a dodržovat je. A naše domluva je taková, že vy se budete chovat slušně, my vám proto budeme dělat veškerý servis a pak jako budete spokojeni a nechte to pochopit. A výsledkem toho je, že ti kluci vyžadují ty pravidla a ty normy, na kterých, jsme se dohodli. A jestliže, to neuděláme, jsou v tom hodnocení tvrdzí i v dělnictvu samotném, by byli daleko tvrdší nežli my. Oni vědí, co mají udělat a co bude, když tu normu nedodrží, a když tohle nemá, tak to končí špatně. %

10. Z jakých důvodů jsou děti v diagnostických ústavech, výchyni víme, nebo alespoň tušíme. Ale co je toho, podle Vás, přinejmenším?

No, já vám to řeknu, co si myslím já. Vztahy v rodině to dítě neví, kam patří, je jedna věc, druhá věc jsou party a zaťatí rodiče, kteří jsou přesně zaměření a mají dostatek peněz. A to dítě to nezvládá a jde do takové party, která ho uznává. Doma mu říkají, ty seš pitomý a hloupý, podívej se tvůj tatínek, jak je úspěšný a tvoje sestra jak je úspěšná a ty seš takový. Tak jde do party a krade, fetuje, a skončí u nás. A rodiče to pořád tutlají a tutlají to a jejich chlapeček, ten to přece neudělal a krade peníze, doma nejdříve 100 korun potom 1000 pak 200 000 a pak 500 000 a oni pořád si jako myslí, že je to všechno v pořádku, že se dají dohromady, a když už si nevadí rady tak 17 a pak 1 a dají ho do diagnostiky a honem se starejte. A jsou takový, že se ptají a jak to, že ten

náz kluk, jak to je z n ho, to co to je? Taky musíme upozornit rodi e, 0e 18 a p l nebo 17 a p l je te hodn a my za 1m síc a p l nejsme schopni ud lat zázraky. I kdy0n kdy se zázraky d jí, no ale není to dob e. Mnohdy se setkávám taky s tím, 0e je ten kluk ukecá a my víme velmi dob e, 0e ten kluk nestojí za nic. že je zpatný, a 0e sklouzne zpátky do problém , který m l. A ty rodi e ho vezmou dom zpátky.%o

11. **Dokázal/a by-jste, pojmenovat d vody jejich agresivity?**

sTo je otázka, já si myslím, 0e se to prost týká t ch kluk , kte í jsou týraní a málokdy kdy0 je týraný netýrá on sám. Potom, proto0e to je p eci normální a kdy0 se dostane do skupiny vrstevník , takto d lá sám ostatním, proto0e on je tak zvyklý z té rodiny. A t ch d vod je tam celá ada, v televizi to vidí, noviny a je to na hlavní stránce zloba, mord, n jaká nenávist, tak0e já bych ekl, 0e to berou jako n jakou normu. Mo0ná, 0e n kdy se v tom neum jí orientovat a ty hry v podstat agresivní a ji0 od malých d tí u0 tam je n jaký cílení a oni to berou jako n jakou legraci 0e jo. Figurky v televizi pobíhají a oni po sob st ílej, masakrují se a je to hra d tská hra. V tom to je v tom nereálným p etechnizovaným sv t , 0ije jakoby s normou n jakou, která se stala a jemu to nep ijde a je to hrdina ve filmu, ve h e kde zem e a je to normální, tak pro já bych nebyl agresivní. Tak pro já bych taky nebyl. V0dy t p eci ten silný vyhrává ten se má nejlíp, má nejp kn jzí auta, ty lumpové, mají krásný holky, mají krásný vily. To víte to íkám, 0e jim se to p eci, m 0e stát, 0e by na n n kdo p izel.

To není, jako to bývalo kdysi v románech, 0e se jim paní u itelka v novala a já si myslím, 0e ti kanto i si s tím neum jí poradit a tak pro . Proto0e, jsou tam ty 0enský, který mají doma spousty starostí, p emýzlejí co teda ty jejich d ti, kde kdo je a takové to v nování se d tem jako to d ív bývalo v románech, tak ta u itelka aby se v novala, ne. A t ch chlap t ch je tam tak pomálu, a kdy0 tam mají chlapa, tak si ho tam ty editelky hý kají a ty chlapy u0 nejsou jako chlapy, jsou tak rozhý kaný jak n jaký primadony, který jsou obletovaný t ma 0enskými, no jako p eháním jo., ekl bych, 0e mám, velice v elý vztah k 0enským, do zkolství ur it pat í, to jsou ty milý, laskavý u itelky, který ty d ti n co nau í. Ale ekl bych, 0e n kdy je pot eba ne hrubá síla, ale jasný, nekompromisní stanovisko, aby dovedli pojmenovat tu agresi, aby se dovedli s tím poprat jo. To nep ísluzí spíz 0enám, to p ísluzí spíze chlapovi, a je ten chlap tam jeden, ale a tam je.

On má strach, lov k se brání, kdy má strach. Bojí se třeba o to, že ty rodiče se třeba rozvedou, bojí se, že bude neúspěšný. Ta holka se s ním rozejde, aby ty rodiče s ním nepostáli komunikovat, a ono to musí na chvíli fungovat a pokud to nefunguje, tak si myslím, že agresivita se dostaví. Velice často bych řekl, že ta práce, a už je to, že ten táta tu mámu často fackuje, kdy to dítě je často bito, protože jsou jezci jako malý dítě, který dost často tu agresivitu, to chování používá jakoby zbraň. Druhá věc možná je, že to je i jejich způsob realizace rozdávat rány, poprat se, popíjet ze strachu, z jeho agresivity, mu radí dají všechno, radí se mu klidili z cesty. Tak že dá se říct, že násilí plodí násilí, řekl bych, že je to takový ten začarovaný kruh.%%

12. Přivede individuální přístup ke klientovi, i práce v malých kmenových skupinách, k viditelnému snížení v používání vulgarismů a agresivity?Í

světlinou ústavy jsou primární ústavy morálky, jako takový, já bych řekl, že se schovávají za práci a pokud ta práce je takhle malá a děti jsou v kontaktu s námi tak to jde daleko snáze, jsem schopen je ovlivnit, kluci jsou v kontaktu s námi, Ojeme tady spolu, komunikujeme, já mám stejnou postel jako oni já i dlouhou dobu tady s nimi jsem, takže mám možnost je ovlivnit. **Myslím si, že jsme schopni je ovlivnit,** aspoň po tu dobu co jsou s námi. Myslím si, že se chovají jiným způsobem, nežli když jsou s vrstevníky. **Dost často, se nám to potvrzuje, že naze děti, když jsou v tramvaji, jdou do divadla, tak se umí chovat daleko lépe, než děti, které nejsou z diagnostického ústavu.** Já se nesnažím za každou cenu vystupovat jako vychovatel, ale vidím to, jak se chovají, kluk automaticky vyskočí, když vidí starší paní a pustí jí sednout, což se u populace už moc nestává.%%

13. Jak se Vám s agresivním jedincem pracuje?Í

Já se snažím všechny přesvědčit, aby kdy lidé byli milý, tak on musí být milý taky, někdy ho musím přestat, někdy se to nedá a je dobře, když ostatní členové skupiny mohou a jsou schopni komunikovat. Je to potom snazší pozice pro dospělého, který má toho kluka nějakou intimitu práci, zklidnit a první fáze je ho zklidnit. To je tak obrovská záležitost, jak na to, ale někdy to lze jindy ne. A Ti kluci vyublávají, někdo třeba za půl hodiny a někdo třeba, až za dva dny. Je to velice individuální u těchto hochů to nerozlizuju, jak říkám stačí ho zklidnit, na někoho zakřičet, udělat si z něj legraci třeba

a taky to zabírá. Prostě je to **naprosto individuální a je to tak zirká zkála, jak lov k** **musí individuálně reagovat, ne na každého zabírá to stejné,** a ne na každého pokaždé to samý. Já už jsem ledasco zažil, a nemám rád, když kluk v jejich vku je na m sprostý, pak dovedu být velice negorózní. Dám mu to najevo takovým zp sobem, že mu to musí docvaknout. No ta zkála je obrovská a musím vzpomínat na n které tipy, v0dycky ne0 jsme nazli n co, co na koho p sobí. Nestalo se mi za tu dobu, co jsem tady v baráku, že by po m n kdo zel. Mluvili o tom, že m zmlátí, ale to už jsem zažil, ale zprost edkovan , ne že by to ekli p ímo. Jednou jsem zažil takový jakoby náznak, ale náznak. Ale to je tím, že já od prvního dne tvrdím, že si p edstavuji nazí spolupráci takhle, takhle a takhle a snaším se být spravedlivý, v d í vzem, a proto ezím vzechny v ci s kulkami nahlas. A pokud bych nebyl spravedlivý, tak ty kluci to sami eknou. A já jim to vysv tlím, pro jsem byl takový v d í n mu i druhému. Pro jsem to použil, kluci hrozn rádi slyzí a hrozn rádi jsou, když hodnotím to jejich chování, a já jim eknu, jaký jsou. Ty sez takový a takový, a jak to víte a já to mnohdy jen tuzím a oni to potvrdí. Mnohdy to jsou jen moje domn nky.‰

14. P Jste ýena Ě muý?Í s Mu0.‰

15. PV k od 18-26, 27-35, 36-50, 50 a více?Í s 50 a více.‰

16. PDélka vaí praxe od 0-4, 4-7, 7-10, 10 a více?Í s10 a více.‰

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Pavla Olachová

Obor: 7501R022 - Vzdělávání dospělých

Forma studia: kombinované

Název práce: Etiketou proti agresivitě a vulgarismu

Rok: 2015

Počet stran textu: 44

Celkový počet stran příloh: 39

Počet titulů českých použitých zdroj : 26

Počet titulů zahraničních použitých zdroj : 0

Počet internetových zdroj : 9

Počet ostatních zdroj : 3

Vedoucí práce: PhDr. Marie Farková